ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΞΟΥΜΕ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΗΣΟΥΜΕ ΤΙΣ ΟΡΘΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΙΔΕΕΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 266
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2026
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

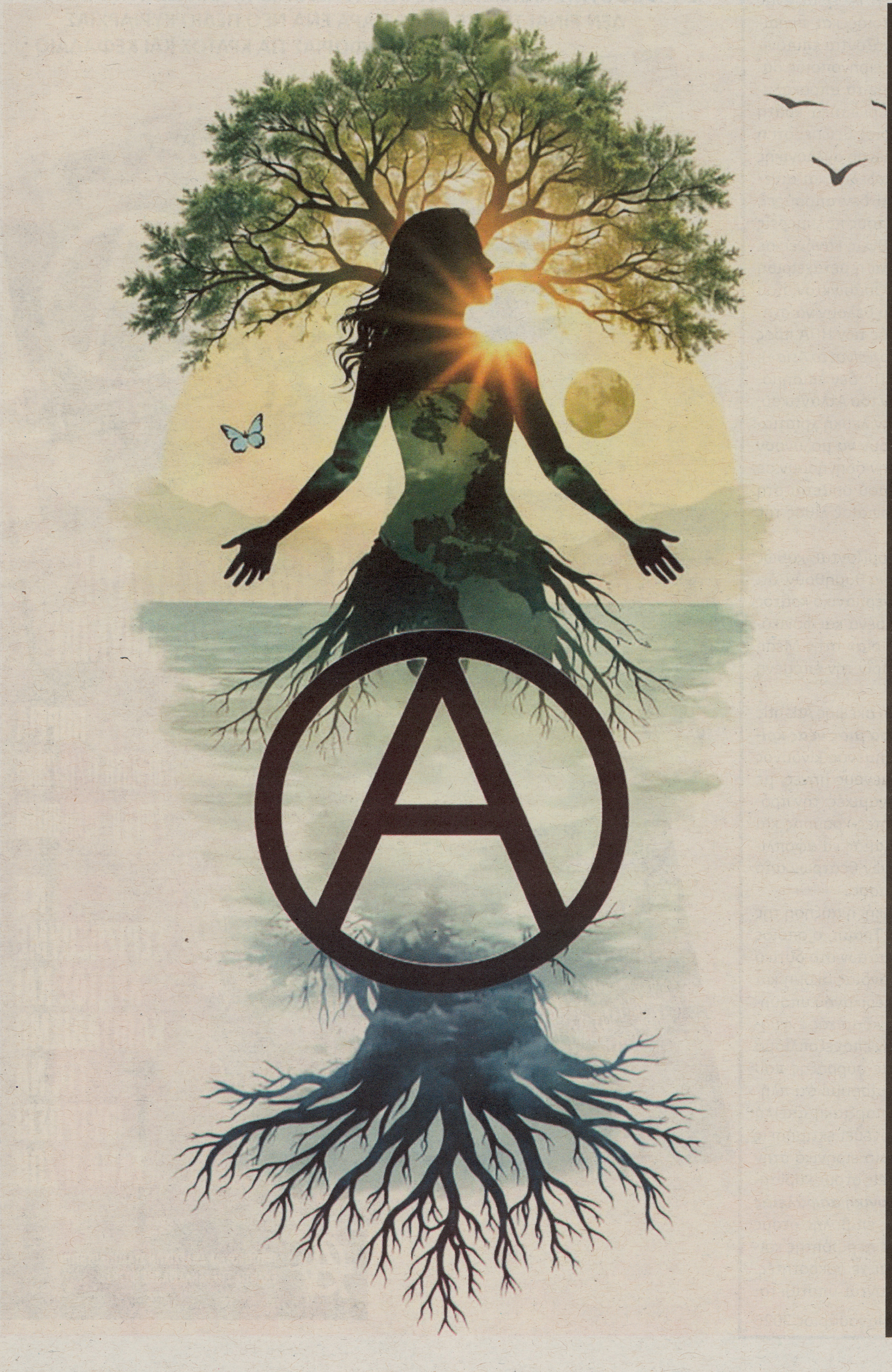

Ας ενισχύσουμε
με ελεύθερη βούληση
το όραμα
της ενότητας,
της συνεργασίας και
της αδελφοσύνης,
εργαζόμενοι
ως αναπόσπαστο
κομμάτι της Φύσης
και ολόκληρου
του Σύμπαντος,
αναδεικνύοντας αυτά
που μας ενώνουν
και γκρεμίζοντας
κάθε μορφή εξουσίας.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

«Σκοτώσαμε έναν μεγάλο δράκο, αλλά τώρα ζούμε σε μια ζούγκλα γεμάτη με μια εκπληκτική ποικιλία δηλητηριωδών φιδιών. Και από πολλές απόψεις, ο δράκος ήταν πιο εύκολο να παρακολουθείται.»

James Woolsey, διευθυντής της CIA,
στην ακρόαση επικύρωσης στη Γερουσία το 1993.

«Ανήσυχο βρίσκεται το κεφάλι που φοράει στέμμα»

Ερρίκος Δ΄ του Σαίξπηρ

Αν κάποιος πιστέψει ολόψυχα, ότι πρόεδρος των ΗΠΑ είναι ένας ακραιφνής ειρηνοποιός και περαιτέρω ότι οι ΗΠΑ εργάζονται επίπονα ως μια παγκόσμιος ειρηνοποιός δύναμη, σε αντίθεση με τα απροκάλυπτα πολεμοχαρή ευρωπαϊκά κράτη και εν τέλει αν κάποιος θεωρεί ότι η διαίρεση της λεγόμενης συλλογικής Δύσης θα αποτρέψει τα χειρότερα, μάλλον, είναι ιδιαίτερα αφελής και αιθεροβάμων. Ο Τραμπ κατηγορείται από τους εταίρους του, ότι δεν αποσύρει, απλώς, τις ΗΠΑ από την παγκόσμια ηγεσία, και αποστρέφεται τους πολυμερείς θεσμούς, αλλά προσπαθεί, επίσης, να καταστρέψει τους διεθνείς κανόνες σε θέματα, όπως το «ελεύθερο εμπόριο», η κλιματική αλλαγή και η μεταχείριση των προσφύγων, ενώ επιπλέον η στρατιωτική κυριαρχία της Ουάσιγκτον, που στρέφει την προσοχή της στην Ασία, δυσκολεύει τα κράτη που θέλουν να σχηματίσουν συνασπισμούς «προθύμων» (ο αναπροσανατολισμός των ΗΠΑ προς την Ασία είχε διακηρυχθεί ήδη από τον Ομπάμα με το περίφημο «*pivot to Asia*»).

Θα τονίσουμε, ότι το νέο κείμενο εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ δεν επισημοποιεί μόνον ρητά την αποσύνδεση (decoupling) των δύο χώρων του Ατλαντικού, αλλά ορίζει πλέον την Δύση φυλετικά και θρησκευτικά, με την λευκή χριστιανική Δύση να τίθεται απέναντι στους μετανάστες που απειλούν να μολύνουν την ομοιογένειά της και –στην περίπτωση της Ευρώπης– να την οδηγήσουν σε αφανισμό. Μ' άλλα λόγια η προστασία του δυτικού πολιτισμού ορίζεται στη βάση της φυλής και της θρησκείας και τίθεται ως ο ακρογωνιαίος λίθος της αμερικανικής στρατηγικής ασφάλειας.

Την ίδια «στιγμή» που τα παγκόσμια σύνορα επαναπροσδιορίζονται, καθώς και οι σφαίρες επιρροής, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες, καλούνται να θυμηθούν, ότι έχουν «χρέος» να δεχθούν υπάκουα πολεμικές «θυσίες», το γερμανικό κράτος επανεξοπλίζεται, ο πόλεμος σε ευρωπαϊκό έδαφος γίνεται ολοένα και φονικότερος με τις πυρηνικές απειλές να αυξάνονται, ενώ η «εκεχειρία» στην Μέση Ανατολή μοιάζει να αποτελεί μόνο ένα σύντομο διάλλειμα πριν την επόμενη έκρηξη.

Σύμφωνα με άρθρο που δημοσιεύει η αμερικανική δεξαμενή σκέψης Atlantic Council (24-12-2025, ***Η Μέση Ανατολή βρίσκεται στα πρόθυρα μιας νέας κρίσης. Να από πού θα μπορούσε να ξεκινήσει***) υπάρχει αυξημένος κίνδυνος αναζωπύρωσης πολλαπλών θεάτρων σύγκρουσης τους επόμενους μήνες, με τον κίνδυνο αυτό να καθοδηγείται από τρεις συγκλίνουσες δυναμικές: την προσπάθεια του Ιράν να ανασυστήσει τις στρατηγικές δυνατότητες κρούσης και αποτροπής, τη συνεχιζόμενη άρνηση της Χεζμπολάχ και της Χαμάς να αφοπλιστούν και την αυξανόμενη σύνδεση μεταξύ των περιφερειακών θεάτρων από τη Γάζα και τον νότιο Λίβανο έως το Ιράκ και την Ερυθρά Θάλασσα.

Υπάρχει, λοιπόν, μια μόνιμη επωδός στην κυριαρχική ρητορική, η αύξηση της ισχύος με κάθε τρόπο. Αυτή η ρητορική δεν αφορά μόνο τον Τραμπ, ο οποίος μιλά ευθέως με όρους σκληρής ισχύος για την νέα τάξη πραγμάτων στο δυτικό ημισφαίριο (απόκτηση της Διώρυγας του Παναμά, της Γροιλανδίας ακόμη και του Καναδά). Η δήλωση τον περασμένο Φλεβάρη του νέου Αμερικανού υπουργού πολέμου Πίτ Χέγκσεθ, ότι οι ΗΠΑ δεν θα είναι, πλέον, ο «*βασικός εγγυητής ασφάλειας στην Ευρώπη*», ήταν απλά το καμπανάκι για τον επανεξοπλισμό των ευρωπαϊκών κρατών και την κλιμάκωση της παγκόσμιας σύρραξης που εξελίσσεται σε Ουκρανικό έδαφος και όχι μόνον. Θα υπενθυμίσουμε ότι πλήθος ευρωπαϊκών κρατών χαρακτηρίζουν με κάθε αφορμή υπαρξιακή απειλή το ρωσικό κράτος, με τον Γερμανό υπουργό Αμύνης να μνημονεύει εκτιμήσεις «ειδικών», ότι το περασμένο καλοκαίρι ίσως ήταν το τελευταίο ειρηνικό στην Ευρώπη. Δεν είναι δύσκολο να κατανοήσουμε, ότι οι προσφιλείς στους κυρίαρχους λέξεις ***μεταπολεμική τάξη, ανοικοδόμηση, νέα αρχιτεκτονική ασφάλειας*** στην πραγματικότητα παραπέμπουν σε σκληρότερους όρους επιβολής στους εξουσιαζόμενους σε κάθε πεδίο. Μόνο που η εξασφάλιση της περιβόητης κοινωνικής ειρήνης απαιτεί αποκλειστικά υπάκουους θεατές και χειροκροτητές. Κάτι διόλου δεδομένο ακόμα και σε εποχές που χαρακτηρίζονται υποτίθεται από την κοινωνική αδράνεια...

Ιανουάριος 2026

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΤΗ ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πορεία για την υπεράσπιση των βουνών την
Πέμπτη 11/12, 7.00 μ.μ, ΗΣΑΠ Θησείου

Χιλιάδες άτομα και συλλογικότητες από όλο τον ελλαδικό χώρο πραγματοποίησαν πορεία στο κέντρο της Αθήνας. Η «Πρωτοβουλία αναρχικών συλλογικοτήτων ενάντια στη λεηλασία της φύσης» συμμετείχε στην πορεία με πανό και με μοίρασμα προκήρυξης με τίτλο:

ΔΕΝ ΤΡΕΦΟΥΜΕ ΚΑΜΙΑ ΑΥΤΑΠΑΤΗ – Η ΛΕΓΟΜΕΝΗ "ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ" ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΙΠΟΤΕ ΑΛΛΟ ΠΑΡΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΕΔΙΟ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ ΓΙΑ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

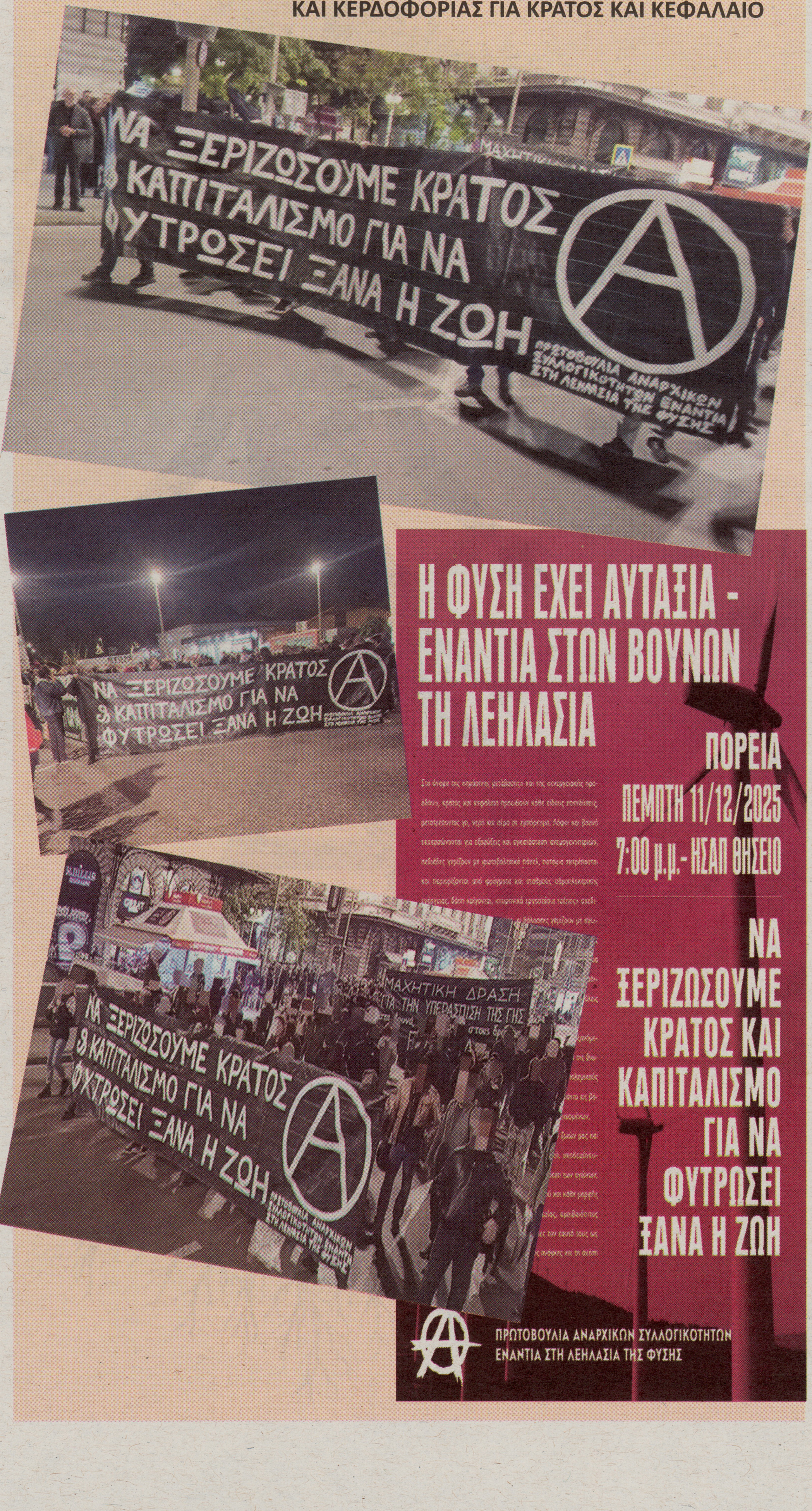
ΝΑ ΞΕΡΙΖΩΣΟΥΜΕ ΚΡΑΤΟΣ & ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΓΙΑ ΝΑ ΦΥΤΡΩΣΕΙ ΞΑΝΑ Η ΖΩΗ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ
Η ΦΥΣΗ ΕΧΕΙ ΑΥΤΑΞΙΑ - ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ ΤΗ ΛΕΗΛΑΣΙΑ
ΠΟΡΕΙΑ
ΠΕΜΠΤΗ 11/12/2025
7:00 μ.μ.- ΗΣΑΠ ΘΗΣΕΙΟ
ΝΑ ΞΕΡΙΖΩΣΟΥΜΕ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΓΙΑ ΝΑ ΦΥΤΡΩΣΕΙ ΞΑΝΑ Η ΖΩΗ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΛΕΗΛΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΛΙΤ Ή ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ; ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΚΥΛΑ ΣΤΗΝ ΧΑΡΥΒΔΗ

«Για να κυβερνήσει κανείς τους ανθρώπους, πιο χρήσιμο από το αίσθημα της δικαιοσύνης και πολύ πιο χρήσιμο από το αίσθημα του αλτρουισμού ή ακόμα και από την εκτεταμένη γνώση ή την ευρύτητα πνεύματος, είναι η οξυδέρκεια, μια γρήγορη διαίσθηση της ψυχολογίας του ατόμου και των μαζών, η δύναμη της θέλησης και, κυρίως, η αυτοπεποίθηση. Δικαίως ο Μακιαβέλλι επαίνεσε τον Κόζιμο των Μεδίκων για το πολυσυζητημένο σχόλιό του, ότι τα κράτη δεν κυβερνούνται με προσευχητάρια»

Gaetano Mosca, Ιταλός κοινωνιολόγος
εκ των θεμελιωτών της θεωρίας των ελίτ, 1939.

«Πέρα από τη διάρκεια σύντομων χρονικών διαστημάτων, οι άνθρωποι πάντα κυβερνούνται από μια ελίτ [...] Όμως, εξαιτίας ενός σημαντικού νόμου της φυσιολογίας, οι ελίτ δεν διατηρούνται[...] Η νέα ελίτ που αναζητά να αντικαταστήσει την παλιά, ή απλώς να μοιραστεί τη δύναμη και τα προνόμιά της, δεν το παραδέχεται σαν πρόθεσή της ειλικρινά και τίμια. Αντίθετα, αναλαμβάνει την ηγεσία όλων των καταπιεσμένων, διακηρύσσει πως δε θα επιδιώξει το δικό της καλό αλλά το καλό των πολλών [...] Φυσικά μόλις η νίκη έχει κατακτηθεί, υποτάσσει τους παλιούς συμμάχους ή στην καλύτερη περίπτωση τους προσφέρει ορισμένες τυπικές παραχωρήσεις».

Vilfredo Pareto, Ιταλός κοινωνιολόγος
και οικονομολόγος (1828-1923)

Στις αρχές του Ιουνίου του 2023, λίγο πριν την πραγματοποίηση επαναληπτικών βουλευτικών εκλογών, καθώς οι εκλογές της 21ης Μαΐου δεν είχαν καταλήξει στον σχηματισμό αυτοδύναμης κυβέρνησης, τονίζαμε, ότι στην πραγματικότητα ο βαθμός ομοφωνίας μεταξύ των διαφόρων κομματιών της κυριαρχίας είναι μεγαλύτερος, όταν συμβαίνουν εκτεταμένες, σοβαρές και ραγδαίες κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές. Προσθέταμε, μάλιστα, ότι μικρή σημασία έχει σε κάθε περίπτωση για τους κυριαρχούμενους, ποιος θα υπηρετήσει το κυρίαρχο αφήγημα, ποια ελίτ, λόγου χάριν, πολιτική (αριστερή, δεξιά, κεντρώα) ή οικονομική, θα πάρει το πάνω χέρι και για πόσο διάστημα. Η εναλλαγή τους άλλοτε απαιτείται από τα συνολικά συμφέροντα να είναι συχνότερη και άλλοτε όχι, αφού προκρίνεται η «σταθερότητα» με την στενότερή της έννοια. Γιατί, σύμφωνα με την ευρεία έννοια της «σταθερότητας» που αφορά τις ελίτ, αυτή εξασφαλίζεται, όσο απουσιάζουν οι κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγέρσεις.

Σημειώναμε, επίσης, ότι τα σύγχρονα πολυσυλλεκτικά κόμματα στοχεύουν στην εκλογική επιτυχία, στην προσάρτηση ολοένα και περισσότερων υποστηρικτών, χωρίς να βασίζονται στην ιδεολογική συγκρότηση και την κινητοποίηση των μελών τους, χωρίς να στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ταξικούς προσδιορισμούς. Μ' άλλα λόγια, δεν καταφεύγουν στην ενδυνάμωση της κομματικής οργάνωσης, αλλά σε επαγγελματίες της επικοινωνίας, της πολιτικής και της οικονομίας, μ' αποτέλεσμα να είναι δεδομένη η ατονία των εσωκομματικών διαδικασιών.

Επανερχόμαστε σ' αυτά τα ζητήματα θεωρώντας, ότι διανύουμε και πάλι μια ευρύτερη προεκλογική περίοδο κατά την οποία, όπως ήδη φαίνεται, ο «*κυριάρχος λαός*» θα κληθεί να νομιμοποιήσει εκ νέου τους δυνάστες του, θα καλεσθεί και πάλι να νομιμοποιήσει δια της ψήφου, όσα δεινά θα επιβληθούν για το «καλό» του και στο όνομα του μπαμπούλα της ακυβερνησίας.

Ήδη οι μηχανές της πολιτικής προπαγάνδας ζεσταίνονται μιλώντας για την επανεμφάνιση μιας πολιτικής «κρίσης» λόγω του «αβέβαιου» εκλογικού αποτελέσματος ως μια ακόμη «καμπή» με άγνωστο χρονικό ορίζοντα, εφ' όσον ούτε η δεύτερη εκλογική διαδικασία ευοδωθεί ως προς τον σχηματισμό κυβέρνησης, μια «καμπή», που θα απειλήσει την βιωσιμότητα της «ανάπτυξης και της σταθερότητας», μια «καμπή», που θα κλονίσει την εμπιστοσύνη των «εταίρων» και των «αγορών».

Ένα ξαναζεσταμένο φαγητό που σερβίρεται ξανά και ξανά, μια υποτιθέμενη πολιτική «βλάβη» η οποία θα αντιμετωπιστεί, κυρίως, με τα γνωστά «φθαρμένα» πολιτικά υλικά με ορισμένες ενδεχομένως άφθαρτες προσθήκες λόγω της αυξανόμενης κοινωνικής δυσαρέσκειας και απομάκρυνσης από τους υπάρχοντες πολιτικούς σχηματισμούς.

Δεν είναι λίγες οι θεωρίες που αφορούν τον ορισμό της περιβόητης πολιτικής ελίτ, τα χαρακτηριστικά της, τους τρόπους συγκρότησής και διαπλοκής της με διάφορα κέντρα εξουσίας, αλλά και γενικότερης μεταβίβασης της εξουσίας της, τις μεθόδους ανανέωσής ή αντικατάστασης της, τις αντιθέσεις που διέπουν το εσωτερικό της, την προσήλωση των μελών της στην κυρίαρχη ιδεολογία κ.ά..

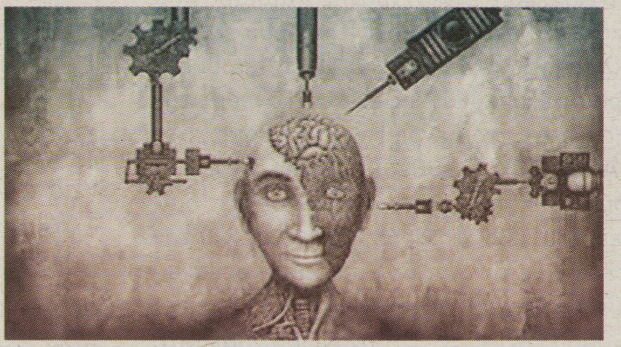

Όπως υποστήριζε ο Ιταλός κοινωνιολόγος και πολιτικός φίλος του Μουσολίνι, Vilfredo Pareto, «*Η κυβερνώσα τάξη δεν είναι ομοιογενής, έχει μέσα της μια κυβερνητική αρχή, μια πιο εξειδικευμένη δηλαδή τάξη ή έναν ηγέτη ή ομάδα εξουσίας, που ασκεί τον έλεγχο στην ουσία και στην πράξη[...] Η κυβερνώσα τάξη αναζωογονείται όχι μόνο σε αριθμούς αλλά ακόμα σε ποιότητα με το να στρατολογεί σε αυτήν οικογένειες που ανέρχονται από τα χαμηλότερα στρώματα φέρνοντας μαζί τους την ενέργεια και τα αναγκαία κατάλοιπα για να τους διατηρήσουν στην εξουσία. Επίσης ανανεώνεται με το να χάνει τα πλέον παρακμασμένα στοιχεία της*». Για τον Pareto, επομένως η εναλλαγή των ελίτ αποτελεί τον τροχό της ιστορίας, γεγονός, που όπως πίστευε, αποδεικνύεται από την διαρκή και επαρκή κυκλοφορία ταλαντούχων και φιλόδοξων ατόμων από τις μη ελίτ στις ελίτ. Όσον αφορά τα αίτια των φαινομένων «*παρακμής*», αυτά σύμφωνα με την θεωρία του εντοπίζονταν είτε στην παρεμπόδιση αυτής της κινητικότητας, είτε στην ανεξέλεγκτη αφομοίωση ατόμων από την κατώτερη τάξη.

Στην δεύτερη περίπτωση εμφανίζεται μια τάση, σύμφωνα με τον Ιταλό κοινωνιολόγο, να ενισχύονται τα μέσα επιβολής και οι συνδυασμοί μεταξύ των μέσων της άρχουσας τάξης και άρα να ενισχύεται η θέση της, αντί να συμβαίνει το αντίθετο. Έτσι, όπως πίστευε, το μόνο που μπορεί να συμβεί είναι τα άτομα από την αμέσως επόμενη τάξη, λόγω της φιλοδοξίας τους να ανέλθουν, να ανατρέψουν την άρχουσα τάξη και να σχηματίσουν μια νέα ελίτ ακόμα πιο ισχυρή, ξεκινώντας τον κύκλο από την αρχή.

Και όμως, τόσες δεκαετίες μετά, η διαδικασία εναλλαγής των ελίτ παρουσιάζεται ως ένα γεγονός συνταρακτικό και καινοτόμο για το πολιτικό σύστημα, ενώ το ίδιο συνταρακτική προβάλλεται ακόμα και η αναμονή των «ραγδαίων» πολιτικών εξελίξεων, δήθεν λόγω της κοινωνικής απαίτησης. Είναι δύσκολο, φυσικά, να κατανοήσει κάποιος καλόπιστος, πως θα αλλάξει η ζωή του, αν αλλάξουν απλά τα «διαπιστευτήρια» όσων επιθυμούν να συμμετάσχουν στην νομή της εξουσίας, ή εξαιτίας της έκβασης του ανταγωνισμού ανάμεσα στα μέλη της σημερινής πολιτικής και επιχειρηματικής ελίτ, ενώ το ίδιο ερώτημα παραμένει και στην περίπτωση διατήρησης της κατοχής της εξουσίας από μια συγκεκριμένη ελίτ. Στην πραγματικότητα δεν έχει την παραμικρή σημασία για τους κυριαρχούμενους, ποιος θα υπηρετήσει το κυρίαρχο αφήγημα, ποια ελίτ, λόγου χάριν, πολιτική ή οικονομική, θα πάρει το πάνω χέρι και για πόσο διάστημα.

Ισχυρίζονται, βέβαια, ορισμένοι πως όσο πιο ομογενοποιημένες είναι οι πολιτικές ελίτ τόσο πιο ολιγαρχικές τάσεις παρουσιάζουν, ενώ στην περίπτωση της συχνής εναλλαγής των ηγετών γίνεται μεγάλο το ενδεχόμενο παρουσίασης «*κρίσης και πολιτικής αστάθειας*» στην κοινωνία και ως εκ τούτου η συνθήκη αυτή μπορεί να πα-

συνέχεια στη σελ. 5

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 24ος, Φύλλο 266
Ιανουάριος 2026
ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
Τηλέφωνο: 69 3265 1740
Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 30 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 40 ευρώ.

Με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού
στον αριθμό λογαριασμού: (Τράπεζα Πειραιώς)
IBAN: GR77 0172 0260 0050 2601 4503 410
bic: PIRBGRAA

Σε περίπτωση συνδρομής είναι απαραίτητη η αποστολή των στοιχείων σας (Ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας, τηλέφωνο) μέσω του ταχυδρομείου (ηλεκτρονικού ή κανονικού) ή τηλεφωνικά.
Επίσης συστημένες επιστολές και δέματα θα πρέπει να στέλλονται προς:
Παναγιώτη Ι. Λιόλιο
Σαριπόλου 8, Αθήνα, Τ.Κ. 106 82
Για ηλεκτρονική επικοινωνία:
diadromi@anarchy.gr

Διαδηλώσεις στο Ιραν ενάντια στο καθεστώς και τον κοινωνικό οικονομικό στραγγαλισμό

Από τις 28 Δεκεμβρίου οι εξουσιαζόμενοι στο Ιράν διαδηλώνουν ενάντια στον οικονομικό στραγγαλισμό που έχει επιβάλλει το καθεστώς. Ο ανώτατος εξουσιαστής του Ιράν, Αγιατολάχ Χαμενεΐ, ηγέτης της Ισλαμικής Δημοκρατίας, σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τα έσοδα από το πετρέλαιο για στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Όπως ακριβώς η «δυτική» Κυριαρχία εξοπλίζεται εις βάρος των εξουσιαζόμενων, αυξάνοντας το κόστος της καθημερινότητας και μειώνοντας τις όποιες κοινωνικές παροχές, έτσι και το Ιράν εφαρμόζει ακριβώς την ίδια οικονομική πολιτική. **Οι εκφάνσεις της εξουσίας εκμηδενίζονται στον πυρήνα τους, που είναι ίδιος σε Ανατολή και Δύση.** Το ιρανικό νόμισμα, το ριάλ, την Κυριακή έφτασε σε νέο χαμηλό. Ένα δολάριο ΗΠΑ κοστίζει πλέον πάνω από 1,44 εκατομμύρια ριάλ. Μόνο την περασμένη εβδομάδα, η αξία του ριάλ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ μειώθηκε κατά σχεδόν 4%. Συνολικά, το ιρανικό νόμισμα έχει χάσει περισσότερο από το 72% της αξίας του τον τελευταίο χρόνο. Πληροφορίες αναφέρουν ότι όλα ξεκίνησαν από το πρωί της Κυριακής, όπου οι έμποροι στα παζάρια σταμάτησαν τις αγοροπωλησίες αγαθών και προϊόντων, ισχυριζόμενοι ότι η αξία του ιρανικού νομίσματος συνέχιζε να μειώνεται έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, ενώ ταυτόχρονα οι τιμές του χρυσού αυξάνονταν σταθερά. Οι έμποροι βγήκαν στους δρόμους και έκλεισαν τα καταστήματά τους. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν και την Δευτέρα, με συνθήματα κατά των οικονομικών πολιτικών της κυβέρνησης αλλά και πολλές φορές κατά ολόκληρου του καθεστώτος. Οι δυνάμεις καταστολής έκαναν χρήση δακρυγόνων, τα οποία τα εκτόξευαν σε ευθείες βολές προς τους διαδηλωτές. Στο νησί Κεσμ, οι διαδηλωτές φώναζαν «Θάνατος στον δικτάτορα».

Όλα αυτά εν μέσω διαμαρτυριών για την επικείμενη εκτέλεση της 67χρονης Ταμπαρί που καταδικάστηκε σε θάνατο τον Οκτώβριο, μέσω βιντεοκλήσης διάρκειας 10΄ και χωρίς παρουσία δικηγόρου. Η καταδίκη της έχει να κάνει με την ανάρτηση πανώ που έγραφε το σύνθημα **«Γυναίκα, Αντίσταση, Ελευθερία»**, παραλλαγή του γνωστού συνθήματος που κυριάρχησε στις διαδηλώσεις του 2022 στο Ιράν, καθώς και για την σύνδεσή της με την αντιπολιτευόμενη οργάνωση Μουτζαχεντίν του Λαού (ΜΕΚ), η οποία είναι εκτός νόμου στο Ιράν. Η οργάνωση, μάλιστα, ανέφερε ότι η Ταμπαρί είναι μία από τα 18 μέλη της που έχουν καταδικαστεί σε θάνατο από το καθεστώς του στο Ιράν.

Επίσης, ο αναρχικός Αφσίν Χαϊρατιάν, ο οποίος δραστηριοποιείται κατά της παιδικής εργασίας, κρατείται στις φυλακές Evin από τις 11 Νοεμβρίου 2025. Έχει περάσει πάνω από ένας μήνας από την απαγωγή του, αλλά οι κατηγορίες εναντίον του παραμένουν ασαφείς.

Να σημειώσουμε ότι υπάρχουν μεγάλες διακοπές στο ίντερνετ στη χώρα, γεγονός που φανερώνει πως το καθεστώς δεν θέλει σε καμία περίπτωση να διαρρεύσει οτιδήποτε εναντίον του. Παρ’ όλα αυτά υπάρχει παρουσία αναρχικών στις διαδηλώσεις στο Ιράν, οι οποίοι προσπαθούν να μεταδώσουν νέα από τις κινητοποιήσεις.

Παραθέτουμε δίπλα αυτούσια την ανακοίνωση του Αναρχικού Μετώπου στο Ιράν:[1]

Ε.

---

[1] https://anarchistfront.noblogs.org/post/2025/12/29/56584.

Δήλωση του Αναρχικού Μετώπου, υπέρ των λαϊκών απεργιών στο Ιράν

Η συνεχής υποτίμηση του νομίσματος στο Ιράν δεν είναι απλώς μια οικονομική κρίση, αλλά ένα σημάδι της κατάρρευσης μιας πολιτικο-οικονομικής τάξης που έχει φθείρει και κάνει επισφαλή την κοινωνική ζωή υπέρ της συγκέντρωσης δύναμης σε ημιτέρους μέσω πελατειακών σχέσεων. Η πτώση της αξίας του χρήματος οδηγεί άμεσα σε οργανωμένη μεταφορά φτώχειας, ανασφάλειας και αστάθειας στις λαϊκές και μεσαίες τάξεις, μετατρέποντας την καθημερινότητα σε ένα πεδίο επιβίωσης.

Η απεργία της αγοράς και η σύνδεσή της με τη συλλογική δράση άλλων κοινωνικών ομάδων είναι μια λογική και απαραίτητη αντίδραση σε αυτή την κατάσταση. Οι έμποροι, οι εργαζόμενοι, οι φοιτητές, οι δάσκαλοι, οι νοσηλευτές, οι συνταξιούχοι και οι πυροσβέστες, καθένας με διαφορετικό τρόπο, συναντιούνται σε ένα κοινό σημείο: την αποστέρηση ελέγχου της ζωής, της εργασίας και του μέλλοντός τους. Δεδομένου ότι αυτή η κρίση δεν είναι απλά ατομική ή επαγγελματική, αλλά δομική, η απάντηση σε αυτή δεν μπορεί επίσης να είναι κατακερματισμένη και αποσπασματική.

Το Αναρχικό Μέτωπο πιστεύει ότι μόνο μέσα από οριζόντια αλληλεγγύη και αμοιβαία βοήθεια, αυτοοργάνωση, αυτενέργεια και αποκεντρωμένη δράση μπορεί κανείς να αντισταθεί σε αυτόν τον φθοροποιό κύκλο. Οι διαδηλώσεις στους δρόμους και οι απεργίες δεν είναι χάος, αλλά μια προσπάθεια να ανακτηθεί η φωνή, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το δικαίωμα συλλογικής αυτοδιάθεσης, μια μορφή κοινωνικής αντίστασης ενάντια στην επιβαλλόμενη τάξη της κρατικο-καπιταλιστικής, πελατειακής και μαφιόζικης εξουσίας που δεν έχει καμία πραγματική ικανότητα ή απάντηση για την επίλυση της κρίσης της διαβίωσης.

Υποστηρίζουμε τη σύνδεση των αγώνων και την συμπονετική συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων και επιμένουμε ότι η πραγματική δύναμη της κοινωνίας δεν βρίσκεται στο κράτος και στους θεσμούς που εξαρτώνται από αυτό, αλλά στα δίκτυα αμοιβαιότητας, εμπιστοσύνης και συλλογικής δράσης.

Αυτή η πορεία είναι ο δρόμος για την αναδόμηση του «εμείς» απέναντι σε μια τάξη που θέλει να κρατά την κοινωνία διχασμένη και αδύναμη.

Γυναίκα, ζωή, ελευθερία

Αναρχικό Μέτωπο
(29 Δεκεμβρίου, 2025)

συνέχεια από τη σελ. 3

ρουσιάσει «ευκαιρίες» και «κινητικότητα» στα πλαίσια του κοινωνικού ανταγωνισμού. Έτσι προτείνουν, εμμέσως πλην σαφώς, κλείνοντας το μάτι, ότι οφείλουμε και μάλιστα από αγωνιστικής σκοπιάς να πριμοδοτήσουμε λόγου χάριν ένα «αντισυστημικό» αριστερό κόμμα με ήσυχη την αναρχική μας συνείδηση. Φυσικά πρόκειται για τις γνωστές προφάσεις με σκοπό να ψαρεύουν ορισμένοι στα γνωστά κινηματικά νερά.

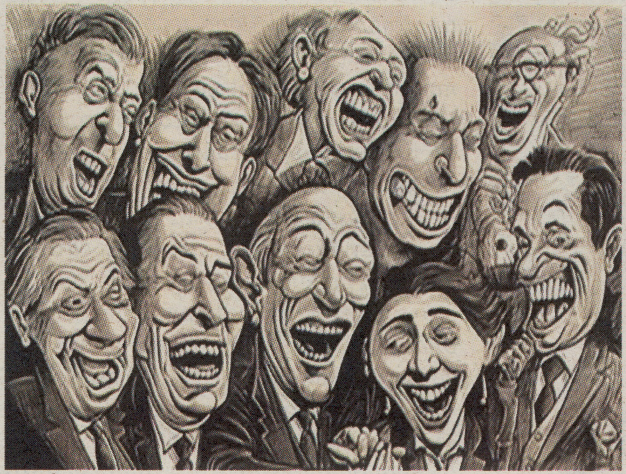

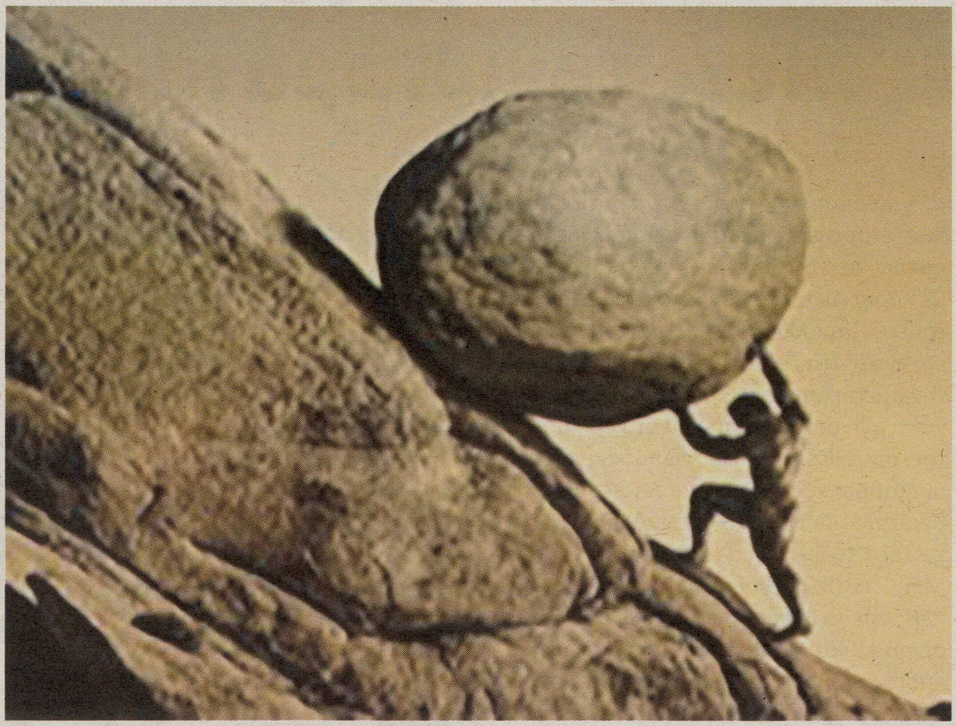

Οι λογικές αυτές το μόνο που εξυπηρετούν είναι τα εκλογικά συμφέροντα των λεγόμενων μικρών κομμάτων, στην κατεύθυνση πάντα της αποσυμπίεσης της κοινωνικής οργής. Όπως εξηγεί ο ιστορικός Γιώργος Ντερτιλής (*Πλέγματα Εξουσίας στην Ιστορία*), «*Οι διαπραγματεύσεις και οι συγκρούσεις επιφέρουν ορισμένες κοινωνικές μεταβολές· καταλήγουν, επίσης, σε νέες σχέσεις· και καταλήγουν εκεί με νέες κρατικές ρυθμίσεις με τις οποίες οι «νικητές» ανατρέπουν τις σχέσεις που είχαν μέχρι τότε με τους κοινωνικούς τους αντιπάλους επιβάλλοντας νέες. Έτσι, τα αντιμαχόμενα μέρη επιστρέφουν στο κράτος ως πεδίο σχέσεων: για να επιζητήσουν πάλι (ή να υποστούν) την διαμεσολάβηση του κράτους ως εξουσιαστικού οργανισμού που θα επικυρώσει τις νέες σχέσεις και θα τις πιστοποιήσει. Αλλά οι νέες σχέσεις ανοίγουν πάλι τον κύκλο των διαφωνιών, των αναδιαπραγματεύσεων, της διαμάχης ανάμεσα στα ίδια αυτά κοινωνικά υποκείμενα, έτοιμα να ανοίξουν έναν νέο κύκλο διαπραγματεύσεων, αντιθέσεων και συγκρούσεων, έτοιμων να μεταφερθούν και πάλι στο κράτος-πεδίο σχέσεων στο κράτος-πεδίο πολέμου*».

Είναι φανερό ότι στις περιπτώσεις αυτές οι κανόνες της καταπίεσης κι εκμετάλλευσης δεν αντιμετωπίζονται από άποψη ουσίας, αλλά το βάρος έχει μεταφερθεί στο κατά πόσον εφαρμόζονται σωστά. Μα, αυτό ακριβώς αναζητά και η εξουσία και οι πάσης λογής εκπρόσωποι και εκφραστές της! Να διατηρείται, να αναμορφώνεται και να αναγνωρίζεται η συνθήκη καταπίεσης και εκμετάλλευσης με το να στρεφόμαστε ενάντια στους «διεφθαρμένους» πολιτικούς, αναζητώντας και ξεχωρίζοντας τους «ακέραιους», με το να αγωνιζόμαστε να διώξουμε τους «ανίκανους», αλλά να ανεχόμαστε τους «ικανούς» διαχειριστές του ενός ή του άλλου κοινωνικού προβλήματος ή της περιβόητης «κάθαρσης».

Στο βιβλίο του *Μεταδημοκρατία* ο κοινωνιολόγος και πολιτικός επιστήμονας Colin Jhon Crouch (2003) μεταξύ άλλων, τονίζει, ότι «*όλα τα κόμματα είναι εκτεθειμένα στους κινδύνους που ελλοχεύουν, γεγονός που εξηγεί πολλά από τα σκάνδαλα διαφθοράς που ξέσπασαν σε κόμματα όλων των αποχρώσεων σε διάφορες προηγμένες κοινωνίες. Από την στιγμή που η ιδέα ότι οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γελοιοποιείται και αντιμετωπίζεται με κυνισμό, ενώ η επιδίωξη του προσωπικού κέρδους αναγορεύεται σε ύψιστη αξία, είναι απόλυτα φυσικό οι πολιτικοί, οι σύμβουλοι και άλλοι παράγοντες να θεωρούν ότι αποκομιδή προσωπικών οφελών από την πολιτική τους επιρροή είναι μια βασική και τελείως νόμιμη διάσταση της πολιτικής τους δραστηριότητας*».

Ο συγγραφέας της *Μεταδημοκρατίας* δεν συγκαταλέγεται φυσικά στους λεγόμενους αντισυστημικούς, κάθε άλλο, παρ' όλα αυτά είναι φανερό, ότι δεν περιγράφει κάποια «παθογένεια» του πολιτικού συστήματος που διορθώνεται αλλά την «κανονικότητα» που διέπει την λειτουργία του. Επομένως, είναι τουλάχιστον ανάξιες λόγου οι υποτιθέμενες διαιρέσεις που διέπουν τις ελίτ και το ίδιο το πολιτικό σύστημα, και ανούσιο το ζήτημα αν οι ενωμένες ελίτ διαχωρίζονται σε συγκαταβατικές και σε ιδεολογικά ενωμένες ή συναινετικές. Στο εξουσιαστικό γλωσσάρι, το «παλαιό» και το «νέο» παραμένουν τα φτιασίδια μιας εξουσίας που αναδιανέμεται μέσω ανταγωνισμών, σκοπιμοτήτων, ψεύδους, και εξαπάτησης.

Το 2008 ο Γιάννης Μηλιός (διετέλεσε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Συριζα και μέλος του Πολιτικού Γραφείου, ενώ από το 2012 ως το 2015 διετέλεσε επικεφαλής του οικονομικού τμήματος του ΣΥΡΙΖΑ) έγραφε χαρακτηριστικά, ότι «*Η Αριστερά ως «αντιεξουσία» είναι η μόνη εφικτή πολιτική στρατηγική μεταρρύθμισης του συστήματος επιβολής μέτρων που βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των υπό εκμετάλλευση τάξεων και διευρύνουν τη δημοκρατία. Ταυτόχρονα, είναι η πολιτική στρατηγική που υποδεικνύει ότι «ένας άλλος (σοσιαλιστικός) κόσμος είναι εφικτός [...] Η στρατηγική της «αντιεξουσίας» εκφράστηκε και στις πρόσφατες Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές: Όσοι και όσες στρατευθήκαμε στο συνδυασμό της «Ανοιχτής Πόλης» (και πιστεύω ότι το ίδιο ισχύει επίσης για όλα τα ενωτικά ψηφοδέλτια της ριζοσπαστικής και οικολογικής Αριστεράς) θεωρούμε ότι η εκλογική επιτυχία πηγάζει αποκλειστικά από το ότι μπορέσαμε, σε έναν βαθμό, να εκφράσουμε αυτή τη λογική αμφισβήτησης του συστήματος και του νεοφιλελευθερισμού, που εδώ περιέγραψα με τον όρο η Αριστερά ως «αντιεξουσία». Σε αυτή την κατεύθυνση θα συνεχίσουμε*».

Και φυσικά συνέχισαν.

Οι κάθε λογής εξουσιαστές, λοιπόν, για μιαν ακόμη φορά σχεδιάζουν, εκτός των άλλων, τις εναλλακτικές λύσεις όσον αφορά την διαδοχή στη διαχείριση των κοινών τους συμφερόντων. Σ' αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση η αριστερά ήταν ανέκαθεν πολύτιμος εταίρος και αναντικατάστατο αποκούμπι σε κάθε «κρίση» και αδιαμφισβήτητα μοχλός αποσυμπίεσης και αφομοίωσης των κοινωνικών εντάσεων.

Όσο για το «πρόβλημα» της «ελλειπτικής» πολιτικής ηγεσίας, ή των «σκανδάλων διαφθοράς», θα λυθεί με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, ενώ το ίδιο θα συμβεί και με τα «κενά» στο πολιτικό σκηνικό, τα οποία θα γεμίσουν, όπως πάντα μέσω της κατασκευής, της χρήσης και της απόσυρσης κομμάτων και κομματιδίων μιας ή περισσότερων χρήσεων.

Συσπείρωση Αναρχικών

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ

Η κατατεθειμένη και καταγεγραμμένη άποψη και δράση των αναρχικών, στον ελλαδικό χώρο μέχρι σήμερα

Έντυπα
Αφίσες
Προκηρύξεις
Εκδηλώσεις

Για τη συμβολή στον αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη και την ενδυνάμωση της κοινωνικής δράσης ενάντια στο κράτος και σε κάθε μορφή εξουσίας.

Ενάντια στη διαστρέβλωση και την προσπάθεια αποπροσανατολισμού των κοινωνικών αγώνων.

κάθε ΔΕΥΤΕΡΑ
και ΠΕΜΠΤΗ 5 - 7 μμ

Σαριπόλου 8,
(δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο)
Αθήνα

ANARCHY PRESS GR
Αναρχικές Απόψεις - Ειδήσεις - Σχόλια

www.ANARCHY.GR

Ευρωπαϊκή Γεωργία:

Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές, ΚΑΠ και λόμπι

Ο περασμένος μήνας, τελευταίος του έτους, επιφύλασσε σειρά κινητοποιήσεων, σε ελλαδικό και ευρωπαϊκό χώρο, με κύρια αιχμή τον αγροτοκτηνοτροφικό τομέα. Παράλληλα με τα σκάνδαλα που έρχονται στην επιφάνεια και φανερώνουν την άμεση εμπλοκή κρατικών «λειτουργών» στη διασπάθιση κοινοτικού χρήματος, συνεχίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι διαβουλεύσεις για μια σειρά κρίσιμων θεμάτων. Οι **Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (NGTs),** η νέα ΚΑΠ, η συμφωνία MERCOSUR, ήρθαν στο προσκήνιο τον περασμένο Δεκέμβριο ξεσηκώνοντας μια σειρά δυναμικών κινητοποιήσεων σε Ελλάδα και Ευρώπη. Αναμφισβήτητα στον ελλαδικό χώρο το πλήθος των αγροτών και η επιμονή της παραμονής στα μπλόκα σχετίζεται και με τη διάχυτη αδικία που υπάρχει στους επαγγελματίες του χώρου, αναφορικά με τα δις του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τα τελευταία, τουλάχιστον, οκτώ χρόνια διεξάγεται εντός των ευρωπαϊκών θεσμών εκτεταμένη συζήτηση για την χρήση Νέων Γονιδιωματικών Τεχνικών (ΝΓΤ) στη γεωργία, που αφορά την ανάπτυξη νέων κατηγοριών φυτών τα οποία έχουν δεχθεί ένα είδος «φυσικής μετάλλαξης». Οι τεχνικές αυτές ουσιαστικά βασίζονται σε μικρές αλλαγές στο DNA ενός φυτού, χωρίς χρήση γενετικού υλικού από άλλους οργανισμούς. Ουσιαστικά στηρίζονται στο CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats), μια τεχνολογία επεξεργασίας γονιδίων, παρεμβαίνοντας και «κόβοντας» σε συγκεκριμένο σημείο του DNA. Τα λεγόμενα «γενετικά ψαλίδια» αποτελούν ένα «μοριακό εργαλείο» που επιτρέπει μεταβολές σε γονίδια που ήδη υπάρχουν στο ίδιο είδος ή σε συγγενικά του.

Στις 3 Δεκεμβρίου, λοιπόν, επήλθε προσωρινή πολιτική συμφωνία εντός των ευρωπαϊκών θεσμών και οργάνων, η οποία χαιρετίστηκε θετικά από διάφορες αγροτικές οργανώσεις και αρνητικά από άλλες, κυρίως εκείνες που ασκούν τη βιολογική γεωργία. Ας δούμε μερικά βασικά σημεία της συμφωνίας που εισάγει μια διάκριση δυο κατηγοριών. Πρόκειται για τα φυτά NGT1 και τα φυτά NGT2, όπου τα πρώτα ουσιαστικά εξισώνονται ισοδύναμα με τα υπάρχοντα συμβατικά, απλουστεύοντας διαδικασίες αξιολόγησης, μη υποχρέωση σήμανσης εξαίρεσης και ταχύτερη είσοδο στην αγορά. Τα δεύτερα εντάσσονται στο καθεστώς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) σε ένα πιο αυστηροποιημένο πλαίσιο.

Η βασική διαφορά μεταξύ των ΝΓΤ και ΓΤΟ είναι ότι οι πρώτοι βασίζονται σε στοχευμένες αλλαγές στο DNA χωρίς εισαγωγή γενετικού υλικού από τρίτους οργανισμούς, ενώ στους δεύτερους γίνεται εισαγωγή γονιδίων από μη συγγενικά είδη. Για πολλούς ερευνητές οι αλλαγές στα φυτά με ΝΓΤ συχνά δεν ξεχωρίζουν από φυσικές μεταλλάξεις ή από μεταβολές που θα μπορούσαν να προκύψουν με την **κλασική γενετική βελτίωση.**

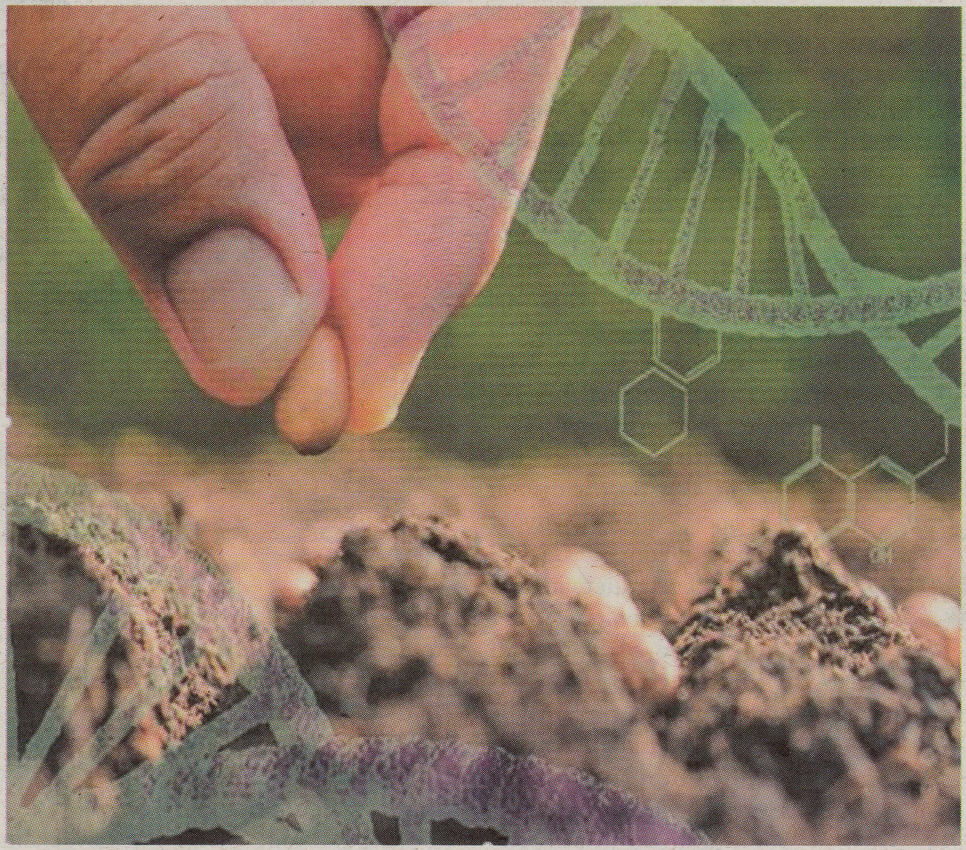

Από τις πρώτες οργανώσεις που αντέδρασαν στην ευρωπαϊκή απόφαση ήταν η IFOAM – Διεθνής Οργανισμός Βιολογικής Γεωργίας, που κάνει λόγο για απουσία στο κείμενο της συμφωνίας βασικών αρχών για την ασφάλεια τροφίμων, όπως η **ιχνηλασιμότητα**, η **σήμανση** και η **διαχείριση της πατέντας**.

Αναλυτικά επισημαίνει:

«*Ο τελικός συμβιβασμός εξακολουθεί να θέτει σοβαρούς κινδύνους για την ευρωπαϊκή κυριαρχία στον τομέα των τροφίμων και δεν ανταποκρίνεται στις θεμελιώδεις διασφαλίσεις που έχει επανειλημμένα θέσει ο οργανισμός μας. Η συμφωνία αντικατοπτρίζει τη συνεχή πολιτική πίεση για την ολοκλήρωση του φακέλου το συντομότερο δυνατό και με κάθε κόστος, με σημαντικές ελλείψεις για τους αγρότες, τους εκτροφείς, τους καταναλωτές και το περιβάλλον. Στον πυρήνα της διαμάχης παραμένει η έλλειψη ισχυρής ιχνηλασιμότητας και επισήμανσης για τα φυτά NGT-1, καθώς και η ανεπαρκής παροχή ελάχιστων γενετικών πληροφοριών για την ανάπτυξη αναλυτικών μεθόδων ανίχνευσης. Επιπλέον,* ***η απουσία ισχυρής προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και μέτρων για την αποτροπή της συγκέντρωσης τους στην αγορά. Φέρνοντας σε μειονεκτική θέση τόσο τους μικρούς εκτροφείς όσο και τους αγρότες.*** *(...) Δεν έχει εξασφαλιστεί καμία απαγόρευση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για φυτά που προέρχονται από NGT, επιτρέποντας τη συνεχή επέκταση των αξιώσεων πνευματικής ιδιοκτησίας επί των γενετικών πόρων που είναι απαραίτητοι τόσο για τη βιολογική όσο και για τη συμβατική αναπαραγωγή. Οι φορείς βιολογικής γεωργίας προειδοποιούν ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε φυτά NGT κινδυνεύουν να περιορίσουν* ***την ελευθερία λειτουργίας των παραγωγών, αυξάνοντας την νομική αβεβαιότητα και περιορίζοντας την πρόσβαση σε ποικίλο φυτικό υλικό.*** *(...) Οι αγρότες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αυξανόμενη εξάρτηση από* ***μια χούφτα πολυεθνικές εταιρείες που ελέγχουν χαρακτηριστικά που κατοχυρώνονται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας***».

Στο ίδιο μήκος κύματος είναι και η ανακοίνωση του Ευρωπαϊκού κινήματος **Via Campesina,** όπου σημειώνεται ότι η ευρωπαϊκή απόφαση: «*Αγνοεί τις ανησυχίες των αγροτών και των μικρών και μεσαίων παραγωγών σπόρων σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα δικαιώματα των αγροτών στους σπόρους, την προστασία των βιολογικών και των μη ΓΤΟ, το δικαίωμα των καταναλωτών στην ενημέρωση και τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Μια ομάδα 8 χωρών (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία) αναγνώρισαν αυτές τις εύλογες ανησυχίες και δεν υποστήριξαν αυτό το επικίνδυνο κείμενο*». Η Via Campesina (ECVC), «*καταγγέλλει ένα στρατηγικό λάθος για την κυριαρχία της Ευρώπης στον τομέα των τροφίμων και των σπόρων που θα μειώσει την αγροβιοποικιλότητα, θα αυξήσει τις τιμές των σπόρων για τους αγρότες και θα εξαπατήσει τους καταναλωτές αφαιρώντας την επισήμανση των τελικών προϊόντων. Χωρίς την απαίτηση ιχνηλασιμότητας για τις καλλιέργειες και τα προϊόντα και την απαίτηση δημοσίευσης μεθόδων ανίχνευσης και ταυτοποίησης, οι αγρότες και οι παραδοσιακοί παραγωγοί σπόρων θα είναι* ***εντελώς απροστάτευτοι σε περίπτωση τυχαίων μολύνσεων*** *ή επιδιώξεων για παραβίαση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, συμπεριλαμβανομένων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που επεκτείνονται καταχρηστικά σε αυτοφυή χαρακτηριστικά που υπάρχουν στους παραδοσιακούς σπόρους*». Επιπρόσθετα επισημαίνεται κάτι εξίσου σημαντικό: Με την παρούσα συμφωνία αγνοείται εντελώς η θέση που έλαβε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τον Φεβρουάριο του 2024, ότι **τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας είναι επιβλαβή για τους Ευρωπαίους αγρότες και τις μικρές και μεσαίες εταιρείες σπόρων.**

Μπορούμε, όμως, να ισχυριστούμε ότι οι κυριότερες αντιρρήσεις και βάσιμες επιφυλάξεις δεν έγκεινται στο σκληρό πυρήνα της φυτικής γενετικής παρέμβασης μέσω του CRISPR αλλά κυρίως στα ζητήματα πατέντας, ιδιοκτησίας και ιχνηλασιμότητας; Ο δρ Γ. Γανόπουλος, ερευνητής ΕΛΓΟ, σημειώνει: «*Τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα δεν δείχνουν ότι οι μικρές, στοχευμένες CRISPR αλλαγές δημιουργούν νέους κινδύνους για την υγεία, όταν είναι αντίστοιχες φυσικών μεταλλάξεων. Οι ανησυχίες των πολιτών σχετίζονται περισσότερο με τη* ***διαφάνεια*** *και* ***τη μακροπρόθεσμη επίδραση της τεχνολογίας.*** *Εδώ η ερευνητική κοινότητα έχει καθοριστικό ρόλο. Οι CRISPR τροποποιήσεις είναι μικρές και είναι συχνά δύσκολο να εντοπιστούν χωρίς εξειδικευμένα εργαλεία. Είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν αξιόπιστες τεχνολογίες ανίχνευσης και ιχνηλασιμότητας, ώστε να υπάρχει πραγματικός έλεγχος και διαφάνεια σε όλη την αλυσίδα παραγωγής. Με συνεπή παρακολούθηση και δημόσιες υποδομές ελέγχου, οι NGT μπορούν να αξιοποιηθούν υπεύθυνα, χωρίς να δημιουργούν αδικαιολόγητο φόβο στους καταναλωτές και συμβάλλοντας σε μια πιο βιώσιμη και ανθεκτική γεωργία*». Βλέπουμε, λοιπόν, ότι και ο επιστημονικός χώρος που τάσσεται θετικά στην ανάπτυξη της τεχνολογίας CRISPR είναι προβληματισμένος ως προς τη γενικευμένη και εκτεταμένη χρήση της, στο πως αυτή επιδρά σωρευτικά στο περιβάλλον, στο πως ελέγχεται και δομείται ένα σταθερό σύστημα παρακολούθησης. Ταυτόχρονα είναι σαφές, ότι η ΕΕ βιάζεται να τρέξει τις συγκεκριμένες διαδικασίες, θέλοντας να καλύψει το έδαφος ανταγωνιστριών χωρών που χρησιμοποιούν ΝΓΤ, καθώς επίσης και να εφαρμόσει ποικιλίες ανθεκτικές στην ξηρασία και στις ασθένειες, ως επακόλουθα της κλιματικής μεταβολής.

Ασφαλώς δεν μπορούμε να μη θυμηθούμε, ότι πάντοτε οι κυρίαρχες οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις, σε κάθε σημαντική μεταβολή που συντελείται στην αγροδιατροφή, αναφέρονται στην εξάλειψη της πείνας και της επισιτιστικής ανασφάλειας. Με τη χρήση των χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων προ δεκαετιών, με τη χρήση των γτο και τώρα με τις νγτ, το κυρίαρχο αφήγημα είναι –υποτίθεται– πάντα η βελτίωση των ζωών μας, ενώ ουσιαστικά ενδυναμώνουν τα καρτέλ και τον έλεγχο καλλιέργειας, παραγωγής, τυποποίησης και διακίνησης της τροφής. Αυτές οι δυνάμεις υπερσυγκεντρώνουν ολόκληρη την τροφική αλυσίδα και έχουν τη δύναμη να νομοθετούν για λογαριασμό τους οι ευρωβουλευτές. Είναι γνωστή η δράση των λομπίστας στις Βρυξέλλες, οι οποίοι μπορούν να περνούν αποφάσεις, όπως οι νγτ και να μην ενσωματώνονται περιθώρια κινδύνου, ζώνες ασφαλείας για την αποφυγή επιμόλυνσης σε γειτονικές καλλιέργειες, επαρκή μέτρα προστασίας για την βιολογική καλλιέργεια, την αποφυγή ιχνηλασιμότητας και σήμανσης. Η τελευταία, που αποτελεί ένα ουσιαστικό όπλο ενημέρωσης και επιλογής του καταναλωτή, καταργείται και έτσι δεν θα γνωρίζει ο καταναλωτής εάν αγοράζει πατάτα με ή χωρίς νγτ. Υπενθυμίζουμε ότι η Ευρωπαϊκή νομοθεσία (2018) ορίζει πως οι νγτ οφείλουν να υπόκεινται σε αξιολόγηση κινδύνου και παρακολούθηση. Αυτό καταστρατηγείται με την πρόσφατη απόφαση, όπου ένα φυτό που έχει υποστεί μέχρι και **20 υποκαταστάσεις ή εισαγωγές νουκλεοτιδίων**, θεωρείται **ισοδύναμο με τα συμβατικά φυτά**. «*Αυτή η έννοια της ''ισοδυναμίας'' ενός συμβατικού φυτού με ένα που έχει υποστεί έως 20 γενετικές μεταλλάξεις που εισάγει η πρόταση κανονισμού δεν στηρίζεται σε συγκεκριμένα επιστημονικά δεδομένα, αλλά αποτελεί ένα αυθαίρετο νομικό/πολιτικό κατασκεύασμα, γι' αυτό και αμφισβητείται από πολλούς ευρωπαϊκούς επιστημονικούς φορείς*» (από ανακοίνωση της ΓΕΩΤΕΕ).

Αναμφισβήτητα υπάρχει ένα θολό τοπίο, όχι τόσο στη διαδικασία τού πως λειτουργεί ο μηχανισμός των νγτ, αλλά σε ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας και χρήσης, **επιμόλυνσης και διαχείρισης κινδύνου.** Σε αυτό το τοπίο τα προϊόντα ταυτότητας, ποιότητας, ΠΟΠ, υψηλής διατροφικής αξίας, ίσως, δεχθούν ένα «κτύπημα» ασάφειας από το αγρο-οικονομικό λόμπι. Είναι άλλωστε εκείνο το λόμπι το οποίο ορίζει τις ΚΑΠ και τον μηχανισμό γεωργικής πολιτικής στην Ευρώπη και όχι μόνο. **Τα παραπάνω έχουν άμεση σχέση και συνάρτηση με τα μπλόκα των αγροτών στον ελλαδικό χώρο, όχι γιατί μεταξύ των αιτημάτων συναντάμε κάτι για τις νγτ αλλά γιατί τα προβλήματα του αγροτικού χώρου έχουν προκύψει μέσα από τις ευρωπαϊκές πολιτικές συγκέντρωσης στις πολυεθνικές και από το ελλαδικό** «πελατειακό» κράτος, όπου οι κοινοτικές επιδοτήσεις κατανέμονταν προς γαλούχηση και ενίσχυση αυτής της παρελκυστικής τακτικής.

Έχουμε μια ΚΑΠ, λοιπόν, που έρχεται από το μακρινό 1962, από την τότε ΕΟΚ, που αρχικά στόχευε στη διασφάλιση της επισιτιστικής επάρκειας, αλλά οδήγησε στην παραγωγή τεράστιων ποσοτήτων τροφίμων που δεν μπορούσαν ούτε να απορροφηθούν από την τότε ευρωπαϊκή αγορά ούτε να εξαχθούν σε τρίτες χώρες. Και κάπου εκεί ορίστηκαν και οι εγγυημένες τιμές για τους παραγωγούς ως ένα εργαλείο εισοδηματικής στήριξης. Μετά τις προσθήκες νέων χωρών-μελών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, εισάγονται οι ποσοστώσεις παραγωγής στο γάλα και σε άλλα προϊόντα λόγω υπερπαραγωγής. Αυτή είναι και η πρώτη προσπάθεια ελέγχου της προσφοράς (1984). Μέχρι το 1992 οι ενισχύσεις δίνονταν βάσει της παραγωγής· αυτό το μοντέλο αλλάζει και επιδοτείται ο παραγωγός ανεξάρτητα από την ποσότητα παραγωγής. Αυτή η κατεύθυνση συνεχίζεται και, δέκα χρόνια μετά, οι ενισχύσεις πλέον δίνονται ανά εκτάριο (10 στρέμματα) και όχι ανά κιλό παραγωγής. Ο στόχος; **Να σταματήσει η επιβράβευση της υπερπαραγωγής!**

Και εδώ σταματά η λογική! Και αρχίζει η κριτική των μμε προς τους αγρότες που πλημμυρίζουν τα καφενεία, που είναι τεμπέληδες, που «τρώνε» τις επιδοτήσεις στα «sex show bar»… Δεν μας λένε, όμως, ότι οι αποφάσεις της ΕΕ επιδοτούσαν την «τεμπελιά» και την υπο-παραγωγή της τροφής. Είναι η ευρωπαϊκή εξουσία εκείνη που, για να δώσει χώρο στο παγκοσμιοποιημένο εμπόριο, το οποίο αναπτυσσόταν από τη δεκαετία του '90 και μετά, λάμβανε αυτές τις απόλυτα παράλογες αποφάσεις. Από την εποχή της προστασίας της τροφής και της θωράκισής της, την επισιτιστική ασφάλεια, κατέληξαν στην προώθηση των συμφωνιών με τους «λομπίστας» και την κονόμα επιτρόπων και λοιπών εξουσιαστών. Οι εμπορικές συμφωνίες, διακρατικές ή διαζωνικές, αυτές τις συνθήκες εξυπηρετούν: την έλευση εντός της ΕΕ φθηνών τροφίμων, αγνώστου ποιότητας και ασφάλειας, από τρίτους έτσι ώστε να συμπιέζεται η ευρωπαϊκή παραγωγή. Με απλά λόγια, εάν το κόστος παραγωγής είναι ίσο ή μεγαλύτερο από το κόστος εισαγωγής, τότε παρακάμπτεται και απαξιώνεται η εγχώρια παραγωγή και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων καλλιεργητών.

Την τρέχουσα περίοδο, η ΕΕ καταστρώνει τα σχέδια της για την επόμενη ΚΑΠ που ξεκινά σε δύο χρόνια από σήμερα. **Μπορούμε να καταλάβουμε τις προθέσεις τους, εάν κρίνουμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέφρασε τη διάθεση να εξαιρέσει από τη διαπραγμάτευση τους υπουργούς Γεωργίας των χωρών-μελών!** Μια πιθανή είσοδος της **Ουκρανίας στην Ε.Ε.** μελλοντικά θα σήμαινε, ότι για να βρεθούν κονδύλια επιδοτήσεων για τη μεγάλη, σε έκταση, χώρα, θα πρέπει να μειωθούν δραστικά οι ενισχύσεις των υπολοίπων και κυρίως των μικροκαλλιεργητών. Ενώ μια επιπλέον παράμετρος είναι, ότι στην Ουκρανία, **το 28% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων ανήκει σε πολυεθνικές εταιρίες, ολιγάρχες και κρατικά ταμεία τρίτων χωρών. Μελλοντικά, ίσως, και αυτοί θα επιδοτούνται για να μην παράγουν!**

Τον περασμένο μήνα μεταδόθηκαν εκτεταμένες εικόνες από το κέντρο των Βρυξελλών, όπου ευρωπαίοι αγρότες διαμαρτύρονταν αντιτιθέμενοι στην επικείμενη εμπορική συμφωνία ΕΕ-Mercosur (Νότια Κοινή Αγορά της Λατινικής Αμερικής αποτελούμενη από τα πλήρη μέλη της Αργεντινής, Βραζιλίας, Ουρουγουάης, Παραγουάης, Βολιβίας). Στο παρά πέντε η Ιταλία «αγόρασε» χρόνο για να αποφασίσει(!). Η συγκεκριμένη συμφωνία διέπεται από τις λογικές που αναπτύχθηκαν παραπάνω, με λομπίστες, κόστη παραγωγής-εισαγωγής, συγκριτικά πλεονεκτήματα και έρχεται να προστεθεί στις προηγούμενες με άλλους εταίρους. Το ερώτημα που τίθεται εύλογα από τους ευρωπαίους παραγωγούς, είναι εάν οι παραγωγοί της Mercosur υπόκεινται στις ίδιες δαπανηρές προδιαγραφές για την προστασία του καταναλωτή και του περιβάλλοντος! Η απάντηση και σε αυτή την περίπτωση, αλλά και σε τόσες άλλες σε άλλους τομείς, όπως της ενέργειας, είναι ασφαλώς αρνητική.

Νομίζουμε ότι δεν χρειάζεται κάποιος να διακρίνεται από ιδιαίτερες δεξιότητες μαντικής για να αντιληφθεί, πως οι αποφάσεις που λαμβάνονται θεσμικά από την ΕΕ εξυπηρετούν συγκεκριμένα πολυεθνικά συμφέροντα και τις μίζες των αξιωματούχων της, καθώς και ότι με απόλυτο μαθηματικό τρόπο αυτό οδηγεί σε μια δυστοπική κοινωνία ανασφάλειας, κρίσεων και συνεπώς ελέγχου και καταστολής. Τα παράδοξα των αποφάσεων δεν εδράζονται σε ψήγματα λογικής αλλά μονάχα αρπαχτής με οδυνηρές συνέπειες.

Σήμερα γνωρίζουμε με ξεκάθαρο τρόπο ποιοι είναι οι ρόλοι εγχώριων και ευρωπαίων εξουσιαστών, οι σχέσεις τους με τα λόμπι, με τα παραμάγαζα τύπου ΟΠΕΚΕΠΕ, τα αλισβερίσια και οι εκδουλεύσεις που γίνονται. Κάνεις πια δεν μπορεί να επικαλεστεί ότι δεν ξέρει. Όπως επίσης, ότι αυτές οι καταστάσεις και συμπεριφορές έχουν την πηγή τους σε θεσμικά κέντρα. Όταν κάποια εξουσία σε πληρώνει για να μην παράγεις, τότε το οικονομικό και πολιτικό σύστημα έχει αποφασίσει για τη μελλοντική σκλαβιά σου.

Όμως, ο άνθρωπος πριν από χιλιάδες χρόνια με έναν αργό τρόπο εξημέρωσε τα φυτά, βελτίωσε, με μπολιάσματα και άλλες φυσικές μεθόδους, τυχαία ή με παρατήρηση και πειράματα, την τροφή του. Πορεύτηκε για δεκάδες χιλιάδες χρόνια μέσα σε κοινοτικά εξισωτικά πλαίσια όπου με την αλληλεγγύη και την αλληλοβοήθεια δόμησε και ασφάλισε την ύπαρξή του. Έτσι και τώρα, θα βρει τον τρόπο για να τερματιστεί ο ντροπιαστικός κατήφορος που επιβάλει η εξουσία και τα παράσιτά της.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Διαδρομές
Μνήμης

Η ληστεία στην περίοδο της αντιβασιλείας

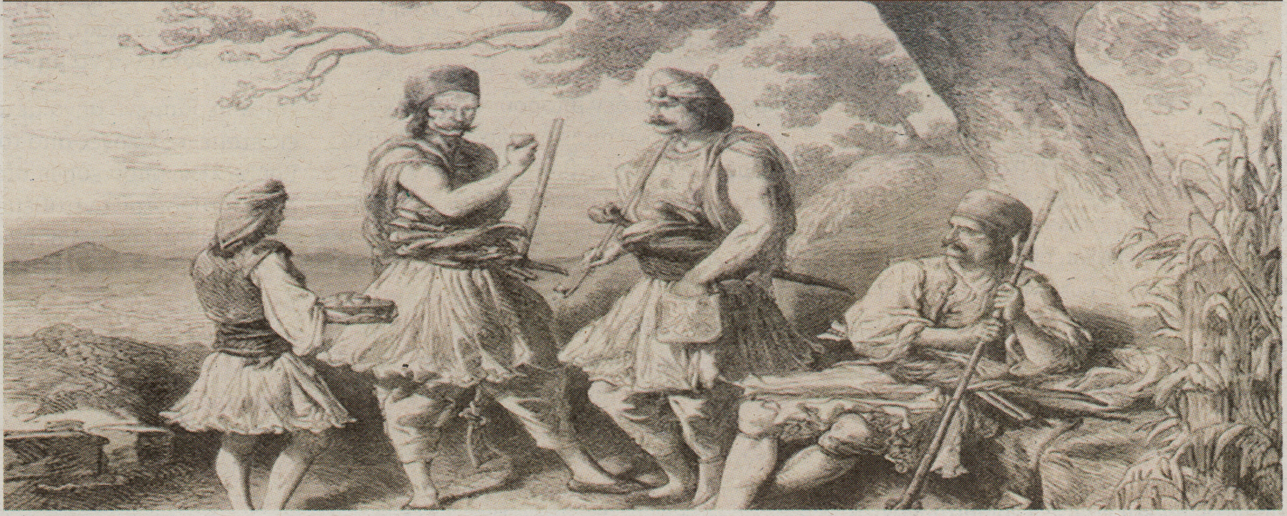

Μας ήρθι άνοιξη πικρή
– και καλοκαίρι μαύρο
Μας ήρθι κι ο χινόπωρος
– πικρός φαρμακωμένος
Μας ήρθι φράγκους βασιλιάς
– φράγκους και μπαρβαρέζους
Γρίβα, σε θελ᾽ ου βασιλιάς
– ...
– του τι με θελ᾽ ου κερατάς;
– ...
– ανί με θέλει ε καλό
– να πάου καθώς είμι
– κι ανί με θέλει ε κακό
– να ζώσω τ᾽ άρματά μου...

Η κατάσταση που αντιμετώπισε όσον αφορά την ληστεία η Αντιβασιλεία, όταν επιβλήθηκε ως μια μορφή κρατικής εξουσίας στον ελλαδικό τότε χώρο, ήταν αρκετά πολύπλοκη, με πολλές τοπικές εξεγέρσεις και ένοπλα τμήματα που μπορούσαν να ληστέψουν ή και να επιβληθούν στα μικρά κοινοτικά χωριά, τόσο της Πελοποννήσου, όσο και της Στερεάς Ελλάδος. Καθώς ο Όθωνας ήταν ανήλικος τα χρέη της ανώτατης διοίκησης ανέλαβαν ως την ενηλικίωσή του οι ***Joseph Ludwig von Armansperg, Georg Ludwig von Maurer και Karl Wilhelm von Heideck***.

Οι Βαυαροί έφεραν μαζί τους 3.500 Γερμανούς ως φρουρά και ως πυρήνα τού υπό συγκρότηση στρατού, ενώ επίσης, η Αντιβασιλεία, θα ιδρύσει τον Οκτώβριο του 1833 το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό τον Γάλλο ***A. Jean-Francois de Rygny***. Ως το 1834 είχαν γίνει εμφανείς οι πολιτικές προτιμήσεις της Αντιβασιλείας, ειδικότερα του ***Armansberg*** και του ***Maurer***, προς το αγγλικό και το γαλλικό κόμμα αντίστοιχα, ενώ παράλληλα υπήρχαν προσπάθειες απομόνωσης του ρωσικού κόμματος και των μελών του, των ***Ναπαίων***. Με το Διάταγμα 2/14 Μαρτίου 1833 διέλυσαν τα άτακτα στρατεύματα και στη θέση τους δημιούργησε 10 τάγματα ακροβολιστών. Αφού ο αριθμός τους ορίστηκε σε 2.000 άνδρες περίπου (άρθρο 2) είναι εύκολο κατανοητό ότι δεν θα μπορούσε να απορροφήσει παρά μόνο τα δύο πέμπτα των παλαιών αγωνιστών και δεδομένου, μάλιστα, ότι δεν γίνονταν δεκτοί παλαίμαχοι αγωνιστές κάτω των τριάντα ετών. Οι αντιβασιλείς καθόρισαν το μισθό σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα (άρθρο 5), όρισαν την περιφρονημένη ξιφολόγχη ως το κύριο όπλο του σώματος (άρθρο 4) και επέβαλλαν στους ακροβολιστές τούς ίδιους κανόνες στρατιωτικής πειθαρχίας που εφαρμόζονταν στο σώμα των τακτικών (άρθρο 7).

Εν ολίγοις τα τρία πέμπτα των ατάκτων όφειλαν να επιλέξουν ανάμεσα στην ζωή του πολίτη και στην ένταξή τους στον τακτικό στρατό, ενώ όσοι από αυτούς ήταν πρόσφυγες πήραν την υπόσχεση ότι θα τους παραχωρούνταν ικανοποιητικός κλήρος από τις εθνικές γαίες παρ᾽ ότι ούτε ο χρόνος ούτε ο τρόπος διανομής καθοριζόταν (άρθρο 4).

Οι άτακτοι στρατιώτες[1] δεν είδαν με καλό μάτι τη νέα στρατιωτική οργάνωση και αρνήθηκαν να καταταχτούν στα νέα τάγματα, γιατί η αυστηρή πειθαρχία, οι συνεχείς ασκήσεις, η φράγκικη ενδυμασία τους, τα «στενά» όπως τα χαρακτήριζαν ενδύματα, ήταν ξένα προς τις μακροχρόνιες άτακτες συνήθειές τους και τον ανυπότακτο χαρακτήρα τους.

Τη στιγμή που ο νεαρός βασιλιάς Όθωνας απαρνιόταν τη φράγκικη ενδυμασία του για να φορέσει την παραδοσιακή φουστανέλα, οι αγωνιστές υποχρεώνονταν να την απαρνηθούν (φορεσιές πολλές φορές διάτρητες από τα βόλια), για χάρη της ξενόφερτης φράγκικης ενδυμασίας. Κατά αυτόν τον τρόπο, με τη νέα διοργάνωση των άτακτων στρατευμάτων και τη δημιουργία των ταγμάτων των ακροβολιστών έμειναν έξω από τα τάγματα γύρω στις 15.000 αγωνιστές του ’21.[2]

Ένας ακαθόριστος αριθμός, αλλά αρκετά σημαντικός πέρασε από τα βόρεια σύνορα στο τουρκικό έδαφος, όπου άλλοι μπήκαν στην υπηρεσία του Ταφίλ Μπουζέ, ενός τούρκου οπλαρχηγού του Δομοκού, άλλοι επιδόθηκαν στην άγρια ζωή του ληστή στα βουνά που χώριζαν τον τότε ελλαδικό χώρο από τις οθωμανικές περιοχές και οι υπόλοιποι άνεργοι χωρίς καμία κυβερνητική αναγνώριση επέστρεψαν στα σπίτια τους ή φιλοξενήθηκαν από συγγενείς τους.

Ο Ν. Κασομούλης περιγράφει τη δεινή θέση τους ως εξής: «*Οι επίσημοι Οπλαρχηγοί και οι περισσότεροι των αξιωματικών των Ελαφρών Ταγμάτων έμειναν με τας απολεσθείσας ελπίδας των μόνοι εις Πρόνοιαν, απαρηγόρητοι, αν και βαθέως αγανακτούντες. Οι δε υπαξιωματικοί και στρατιώται, περιπλανώμενοι από χωρίου εις χωρίον, περίπου των 15.000 χιλιάδων, αναθεματούντες τους πρωταιτίους και μακαρίζοντες τους συναδέλφους των οίτινες δεν έζησαν να ιδούν το τέλος τούτων των αδικιών. Όταν είδον ότι, πανταχόθεν διωκόμενοι από τας Ελληνικάς αρχάς και τα Βαυαρικά στρατεύματα, άλλον άσυλον δεν τοις έμεινεν παρά ενωθέντες άλλοι με τους* ***Αρματωλούς πρόσφυγας, με μαυρισμένας σημαίας ακολουθούντες αυτούς αποφασισμένοι να εξέλθουν εις το Οθωμανικόν να ξεθυμάνουν, ή να λάβουν τα Αρματωλίκια πάλιν και να ζήσουν*** *–όπου εχάθησαν φονευθέντες οι περισσότεροι– άλλοι λησταί μείναντες εντός του κράτους, επί τέλους διασπαρέντες ωσάν να μη υπήρξεν στρατός του Ιερού Αγώνος ουδέποτε, και ωσάν να μη ελευθέρωσαν οι βραχίονές των την πατρίδα και την κατέστησαν βασίλειον,* ***ως λύκοι θεωρούμενοι και διωκόμενοι πλέον, επλημμύρισαν την μεθόριον από ληστείας***» (Ν. Κασομούλης, «Ενθυμήματα στρατιωτικά της επανάστασης των Ελλήνων 1821 - 1833»). Ο Αμβρ. Φραντζής με τη σειρά του στην «Επιτομή της ιστορίας της αναγεννηθείσης Ελλάδος» παρατηρεί: «*Όθεν και θεωρήσασα αυτούς (ενν. τους αγωνιστές της επανάστασης) ως εχθρούς του βασιλικού θρόνου, και ως ανθρώπους αναξίους της βασιλικής εμπιστοσύνης, διέλυε τα υπό την οδηγίαν των ελαφρά τάγματα, ώστε εκ των διαλυθέντων αυτών στρατιωτών κατηναγκάσθησαν άλλοι μεν να προσφύγωσι εις το Τουρκικόν κράτος, άλλοι να γίνωσι λησταί, άλλοι κλέπται και άλλοι να λιμοκτωνόνται, μη έχοντες κανέναν πόρον του ζήν άλλον, ούτε χρηματικόν, ούτε κτηματικόν*».

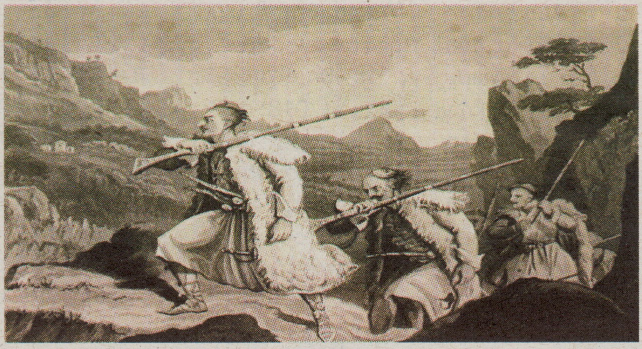

Δυο καινούργια διατάγματα εκδίδονται το 1834 με την ευκαιρία της βασιλικής επετείου. Το πρώτο προέβλεπε την χορήγηση στους παλαιούς αγωνιστές αναμνηστικών μεταλλίων που εκτός από την υποτιθέμενη τιμητική διάκριση θα εξασφάλιζαν ορισμένα προνόμια που αφορούσαν τιμητικές θέσεις στις επίσημες τελετές του δήμου, την επαναφορά του δικαιώματος να οπλοφορούν χωρίς ειδική άδεια όπως υποχρεώνονταν βάσει συγκεκριμένης απαγόρευσης και την απαλλαγή τους από κάθε σωματική εργασία στα δημόσια έργα.

Όπως αναφέρει ο John Petropoulos, «*Το διάταγμα αυτό είχε σκοπό να ικανοποιήσει τον αυτοσεβασμό των αγωνιστών και να κολακέψει τη ματαιοδοξία τους, και δεν έκανε τίποτα για να λυθεί το οικονομικό τους αδιέξοδο. Το θέμα αυτό αντιμετώπιζε το δεύτερο μέτρο, που προσέφερε τη λύση της καλλιέργειας της γης με δωρεάν παροχή κλήρων από τις εθνικές γαίες. Αφορούσε όμως τους άπορους και προέβλεπε λεπτομερείς και ταπεινωτικές διαδικασίες*» (John Petropoulos, Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο 1833-1943). Η εικόνα της αντιβασιλείας αμαυρώθηκε ακόμη περισσότερο, όταν ξεκίνησαν διώξεις ενάντια σε αγωνιστές της επανάστασης μεταξύ των οποίων βρέθηκε και ο Θεοδ. Κολοκοτρώνης, η καταδίκη του οποίου ξεσήκωσε σφοδρές κοινωνικές αντιδράσεις.

Στα τέλη του 1835, η ληστεία είχε ήδη αναδειχθεί σε σημαντικό πρόβλημα δημόσιας ασφάλειας, ιδίως στη Στερεά Ελλάδα. Την εποχή εκείνη ζητήθηκε από αρκετούς πολιτικούς και στρατιωτικούς παράγοντες να υποβάλλουν στην αντιβασιλεία εκθέσεις, στις οποίες θα έπρεπε να αναφέρουν τα κατά τη γνώμη τους αίτια της έξαρσης της ληστείας και ακόμη να προτείνουν μέτρα για την αντιμετώπισή της. Ο Αναγνώστης Μοναρχίδης, πολιτικός καταγόμενος από τα Ψαρά, υπέβαλε τη δική του έκθεση στις 22 Δεκεμβρίου 1835. Η έκθεση αυτή, απόσπασμα της οποίας παρατίθεται στη συνέχεια, βρίσκεται μαζί με άλλες στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) στο Φάκελο 176 του Υπουργείου Εσωτερικών.

---

[1] ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Ιωάννης και Αικατερίνη ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ, «Περίοδος βασιλείας του Όθωνος 1833-1862»», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (στο εξής Ι.Ε.Ε.), Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1977, τ. ΙΓ΄, σ. 56.

[2] Γιάννης Κολιόπουλος: Ληστές και Λησταντάρτες στην Κεντρική Ελλάδα το 1835-1836.

«Α/ [...] *εσύντεινεν όμως όχι ολίγον και η ιδιοτέλεια διαφόρων καπετανέων, οίτινες επιθυμούντες να απολαμβάνουν τα Αρματολίκια, κατέφευγον και μετήρχοντο το έργον της ληστείας, ώστε όπου έφερον εις ανάγκην τας Οθωμανικάς Διοικήσεις να τους διορίζουν εις διαφόρους επαρχίας Αρματολούς. Εκ των τοιούτων έγινεν έξις* ***και αναγενάτο πάντοτε από καιρόν εις καιρόν η ληστεία· άσυλον δε είχον ούτοι να καταφεύγουν, οπόταν ήθελαν ευρεθή στενεμένοι****, τας Νήσους Κάλαμον, Ιθάκην, και Αγίαν Μαύρα, πριν ότου η Επτάνησος τεθή υπό την προστασίαν της μεγάλης Βρετανίας· μετά ταύτα έπαυσαν καθότι οι καπετανέοι στερηθέντες το άσυλον τούτο ηναγκάσθησαν και επροσκύνησαν εις τον Αλή-Πασάν.*

Β/ Άμα ηγέρθη η επανάστασις, η ληστεία έπαυσε κατά πάντα, καθότι ούτοι οι αναφερόμενοι ηνωθέντες με το Έθνος συνηγονίζοντο εις το στάδιον του αγώνος, εις την διάρκειαν του οποίου αν από περιστατικά τινά ηκολούθησε ποτέ ληστεία, ήτο πολλά ασήμαντος και από ποταπούς ανθρώπους, και τούτο σπανίως. [...]

Δ/ Μετά την ευτυχή άφιξιν της Μεγαλειότητος εις ***την Ελλάδα και εγκαθιδρίσεως της Αντιβασιλείας, έγινεν η διάλυσις των ατάκτων ελαφρών στρατευμάτων, και τούτο έδωσεν αφορμήν νέων παραπόνων ώστε οπού να αναγενηθή πάλιν το κακόν της ληστείας· πολλοί εξ αυτών των στρατιωτών απελπισθέντες από τον πόρον της ζωής των,*** *ή και πλανηθέντες από ιδιάζοντας χειμερινούς σκοπούς, κατέφυγον με τον Ταφίλ Πούζην εις τα Τουρκικά μέρη, όπου αποτυγχάνοντες τους σκοπούς των, ηναγκάσθησαν να διαλυθώσι· μολαταύτα απήντησεν εκεί το παλαιόν άθλιον σύστημα της Τουρκίας, οίον τους Δερβεναγάδες και Αρματωλούς, με τους οποίους εστάθη πολλά εύκολον να συμβιβασθούν, ώστε να γυμνώνουν τον λαόν της Ελλάδος περί το καλοκαίρι, και εις καιρόν Χειμώνος επιστρέφοντες εις αυτούς, να μοιράζουν αναμεταξύ των τα αποκτόμενα από τας ληστείας και να προστατεύωνται ανηκόντως».*[3]

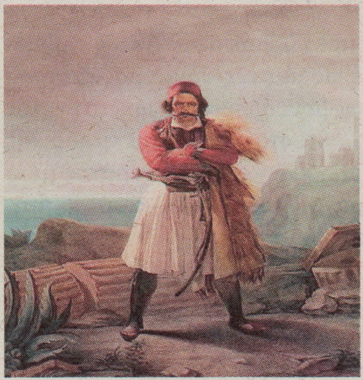

Ανάλογες παράμετροι, κατά την ίδια περίοδο, εντοπίζονται επίσης και στην περίπτωση της συνοριακής γραμμής του τότε ελλαδικού χώρου. Ολόκληρη η περιοχή της Φθιώτιδας ήταν εκτεθειμένη σε πολυπρόσωπες ληστρικές ομάδες, οι οποίες είχαν αναπτύξει έντονη δράση και χρησιμοποιούσαν ως κέντρα εξόρμησης αλλά και προφύλαξης τον ορεινό όγκο της Στερεάς Ελλάδας και την οθωμανική Θεσσαλία.

Η βαυαρική κυβέρνηση είχε αναθέσει το έργο της αντιμετώπισης των ληστρικών επιδρομών στην Στερεά Ελλάδα από το 1835, στον υποστράτηγο Τόμας Γκόρντον, ο οποίος **με ζήλο ασχολήθηκε με την πάταξη της ληστείας, προτείνοντας την χρήση διαβατηρίων αλλά και την δημιουργία δήμων με σκοπό την καταγραφή των κατοίκων**. Τιμήθηκε, άλλωστε, για αυτό, από το ελληνικό κράτος. Ο ίδιος υπήρξε θύμα επίθεσης ληστών στο χωριό αγία Μαρίνα της Φθιώτιδας και, στις προτάσεις του προς τον Armansberg για την αντιμετώπιση του φαινομένου, είχε **εισηγηθεί την σύσταση οργανωμένης αστυνομίας στην πόλη της Λαμίας**, την οποία θεωρούσε κέντρο της ληστείας. Πάντως, η δράση των καταδιωκτικών αποσπασμάτων στην περιοχή, πέραν της αυστηρότητας είχε καταγραφεί ως αποτυχούσα του φαινομένου, καθώς τα αποσπάσματα αφενός λειτουργούσαν μέσα σε ένα πλαίσιο κομματικό, κατ' επέκταση πολιτικό, πελατειακό και τοπικού παραγοντισμού και αφετέρου, συμπεριφερόντουσαν με αυταρχισμό στους κατοίκους της αγροτικής αυτής περιοχής.[4]

Ο Δ. Λουκόπουλος αναφέρει σχετικά ένα χαρακτηριστικό ανέκδοτο κείμενο που κυκλοφορούσε στον ποιμενικό κόσμο της Ρούμελης στην δεκαετία του 1920, όταν κάποτε ένας βλάχος σκηνίτης από τα Άγραφα πήγε στο δικαστήριο. Ο δικαστής τον ρώτησε για τον τόπο γέννησης και την μόνιμη κατοικία του. Ο βοσκός απάντησε: ***στα ρέματα γεννήθηκα στα πλάγια κατοικώ*** (βλ. Δαμιανάκος Στάθης, Παράδοση Ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός).

Το να εγκαταλείψουν, λοιπόν, αυτό τον τρόπο ζωής είναι για τους βοσκούς συνώνυμο κατάπτωσης και αρρώστιας. Εάν ένας βοσκός θέλει να εγκατασταθεί κάπου, να χτίσει σπίτι, να αγοράσει χωράφι, τότε πίστευαν ότι πέφτει άρρωστος, τα κρέατα του σαπίζουν και τον τρώνε τα σκουλήκια. Αυτός ο τρόπος ζωής τους μάθαινε να μην εξαρτώνται για την διατροφή και την ένδυση τους παρά μόνο από τα προϊόντα και τα υλικά που τους παρέχει η στάνη (κρέας, γάλα τυρί, δέρματα και διάφορα πετσιά για να φτιάχνουν κάπες και τσαρούχια). Αυτά τα μοτίβα τα ξανασυναντούμε σε διάφορες ληστρικές ομάδες της εποχής, στην διατροφή, στην ενδυμασία και στον τρόπο ζωής. Εκείνοι είναι εξοικειωμένοι με ένα πρόχειρο χτίσιμο, με πρόχειρα μέσα ενός καταφυγίου, που θα προστατέψει από τον άνεμο, το χιόνι ή τον ήλιο, το φτιάξιμο ενός ασκού για να μεταφέρουν νερό ή ρακή, την κατασκευή ή την επιδιόρθωση των τσαρουχιών τους έως και το σκάλισμα από ένα απλό καλάμι για την δημιουργία μιας φλογέρας που θα συνοδέψει τα τραγούδια τους.

Εκεί όπου ο ληστής μαθαίνει όπως μαθαίνει και ο βοσκός να επιβιώνει. Ο τρόπος ζωής τους και η στενή επαφή με το χωριό θα τους δώσουν πρόσβαση στα μυστικά της φύσης και θα επιστρέψουν να τα εκμεταλλευτούν για την επιβίωση, την άμυνα και τις δραστηριότητές τους. Θα τους μάθει να μιμούνται τις κραυγές των πουλιών και των αγριμιών, να συνεννοούνται με συνθηματικό τρόπο, θα τους σκληραγωγήσουν οι εξαντλητικές πορείες μέσα στα βουνά και θα τους μυήσουν στην τεχνική του ανταρτοπόλεμου, την επίφοβη τεχνική για κάθε τακτικό στρατό.

Το βαυαρικό στρατιωτικό απόσπασμα, που κάτω από τις διαταγές του Γκόρντον επιχείρησε εναντίον τους, όπως είπαμε πιο πάνω στην εκστρατεία κατά των ληστών, αν και τέλεια γυμνασμένο, δεν μπόρεσε να τα βγάλει πέρα και γρήγορα εγκατέλειψε την αποστολή του αφήνοντας νεκρούς και τραυματίες.

Ο Lenormann μιλώντας για αυτούς θεωρεί ότι τα χαρακτηριστικά αυτά είναι η έκφραση της άγριας φύσης τους: ***είναι πραγματικά άγριοι, και έχουν όλα τα προτερήματα και όλα τα μειονεκτήματά τους. Είναι τίμιοι και γενναιόδωροι μα ταυτόχρονα σκληροί, θορυβώδεις, άρπαγες και οι διάκριση του δικού του και το δικό μου δεν χωράει και πολύ πολύ στο μυαλό τους. Θα ήταν ίσως πιο ορθό να αποδοθούν τα χαρακτηριστικά αυτά στην ανάγκη που αισθάνεται κάθε σύνολο απομονωμένο και κλεισμένο στον εαυτό του και σε διαρκή σύγκρουση με το κοινωνικό περιβάλλον να αναπτύσσει μηχανισμούς αμυντικούς ώστε να ευνοείται η ενίσχυση, η συνοχή, η μαχητικότητα, και η συντροφικότητα μιας τέτοιας ομάδας (βλ. Δαμιανάκος Στάθης, Παράδοση Ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός).***

Οι κρατικές «αυθαιρεσίες», τα πολιτικά κόμματα, η άνευ όρων στρατολόγηση, οι κοινωνικές αδικίες, η έντονη φορολογία, οι ανεξέλεγκτη βία της χωροφυλακής ενέτειναν περισσότερο το ληστρικό φαινόμενο κατά την περίοδο της αντιβασιλείας. Ο νόμος που ψηφίστηκε το 1836 καθιέρωσε την συλλογική ευθύνη των κοινοτήτων για πράξεις ληστείας, που έχουν διαπραχθεί στο χώρο τους. Η κυβέρνηση υιοθετώντας την αρχή της συλλογικής ευθύνης για την ασφάλεια προσπάθησε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα μέσω των δήμων καθιστώντας τους δήμους υπεύθυνους για τα ληστρικά κρούσματα και την περιφέρειά τους. Κατά αυτό τον τρόπο, κάθε δήμος ήταν υπεύθυνος για τις ληστείες που διαπράττονταν στα όριά του και ήταν υποχρεωμένος να αποζημιώσει τα θύματα των ληστών. Οι δημοτικές αρχές μπορούσαν να υποχρεώσουν και να καλέσουν στα όπλα δημότες και να ανταποκρίνονται στην πρόσκληση όταν εμφανίζονται ληστές.

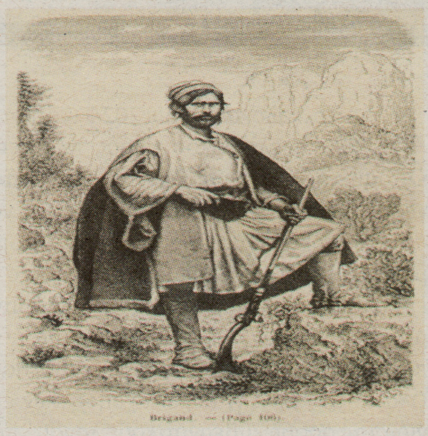

Ο Γκόρντον στον οποίο ο αντικαγκελάριος Άρμανσπεργκ είχε αναθέσει το 1835 εκκαθαριστικές επιχειρήσεις κατά των ληστών επέμενε ιδιαίτερα στις σχετικές αναφορές του στην ανάγκη, έστω και με τη βία, μόνιμης εγκατάστασης κατοίκων ή βοσκών και εγγραφής τους στα δημοτολόγια των κοινοτήτων. Θα πρέπει να περιμένουμε, όπως τόνιζε, σχεδόν έναν αιώνα για να δούμε να πραγματοποιούνται οι ευχές του με την προοδευτική εξαφάνιση της ληστείας, που λαμβάνει χώρα μετά τη δεκαετία του 1920. Ο Κασομούλης στο ημερολόγιό του αναφέρεται στο σχέδιο ενάντια στους ληστές που πρότεινε σε έναν αξιωματικό του ελληνικού στρατού το 1835 ο στρατιωτικός διοικητής της Θεσσαλίας Νουρεντίν-αγάς (πασάς), που ήταν γνώστης του «προβλήματος».

Σύμφωνα με αυτό το σχέδιο το μόνο αποτελεσματικό μετρό εξόντωσης στο ληστών ***θα ήταν η εξολόθρευση των συγγενών τους ως τον έβδομο βαθμό***. **Η ιδέα αυτή παρά τον παραλογισμό της είχε αρχίσει να εφαρμόζεται δύο χρόνια αργότερα, όταν μ' ένα διάταγμα του 1838 θα θεσπιστεί η εκτόπιση των συγγενών των ληστών μέχρι τετάρτου βαθμού**. Το μέτρο αυτό που γρήγορα θα εγκαταλειφθεί λόγω της αναποτελεσματικότητάς και του «σκανδαλώδους» αντιανθρώπινου χαρακτήρα του.[5]

Η ληστεία, όχι πρωτίστως ως «πρωτόγονη αντίσταση», αλλά ως αυθόρμητη μορφή αυτοάμυνας των κοινοτήτων απέναντι στην επιβολή ενός συγκεντρωτικού, αυταρχικού και ξένου προς την κοινωνία κράτους ήταν κοινωνικό επακόλουθο. Η βαυαρική αντιβασιλεία λειτουργούσε ως μηχανισμός καταστροφής των παραδοσιακών δικτύων αλληλοβοήθειας, τα οποία είχαν διαμορφωθεί στην οθωμανική περίοδο μέσα από κοινότητες, άτυπες ιεραρχίες και ένοπλες τοπικές δομές.

Οι κλέφτες και οι πρώην αρματολοί που έγιναν «ληστές» δεν αποτελούσαν παθολογικό κατάλοιπο μιας «άλλης εποχής», αλλά φορείς μιας ηθικής οικονομίας βασισμένης στην αμοιβαιότητα, την προστασία της κοινότητας και την αντίσταση στην εξωτερική επιβολή. Γι' αυτόν τον λόγο η μετάβασή τους στην παρανομία δεν ερμηνεύθηκε από τον απλό κόσμο ως εγκληματική εκτροπή, αλλά ως συνέπεια της κατάργησης των τοπικών μορφών αυτοδιοίκησης και της μονοπώλησης της βίας από το κράτος.

Μ.

---

[3] Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) στο Φάκελο 176 του Υπουργείου Εσωτερικών.

[4] Ν.Α. Αναστασόπουλος, *Η ληστεία στο Ελλάνικο κράτος*, Αθήνα 2018 σελ. 98.

[5] Στ. Δαμιανάκος, *Παράδοση ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός*, Αθήνα 1987, σελ 85-99.

Πώς συνδέονται οι μαζικές δολοφονίες κοπαδιών, η επιτάχυνση των κυριαρχικών σχεδιασμών και η κάλυψη της έκτασης του σκανδάλου ΟΠΕΚΕΠΕ;

Η ΣΦΑΓΗ
ΤΩΝ ΑΜΝΩΝ
ΣΤΟ ΒΩΜΟ
ΤΟΥ ΟΠΕΚΕΠΕ

Από το καλοκαίρι του 2024 και κατά τη διάρκεια του 2025 ο ελλαδικός χώρος πλήττεται από επιδημική έξαρση της **ευλογιάς των αιγοπροβάτων**. Δεν είναι κάτι νέο η συγκεκριμένη έξαρση, αφού η νόσος ήταν γνωστή από τις αρχές του 20ού αιώνα, με ξεσπάσματα που αντιμετωπίζονταν μέσω φυσικής ανοσίας αγέλης πριν τους εμβολιασμούς. Η μέθοδος περιελάβανε την εσκεμμένη μόλυνση υγειών ζώων με υλικό από μολυσμένα ζώα, π.χ. πετσέτες, ώστε να προκληθεί ήπια λοίμωξη και ανοσία. Όλα αυτά πριν την ευρεία χρήση των εμβολίων, τα οποία για διάφορους κυβερνητικούς λόγους που θα αναλύσουμε παρακάτω και έχουν να κάνουν κυρίως με το κέρδος των λίγων, την συρρίκνωση της παραγωγής σε μεγάλους παίχτες και την κάλυψη του μεγέθους του κρατικού σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ξεχάστηκαν. Έτσι, το κράτος, με «επιστημονικότητα», επιδίδεται σε μια ανελέητη και μεγάλης αγριότητας και κλίμακας δολοφονία ζώων, παρ' όλο που ο ιός δεν μεταδίδεται στον άνθρωπο, ο οποίος δεν βλάπτεται αν καταναλώσει τυρί, γάλα και κρέας. Για παράδειγμα, η Σαρδηνία εδώ και τέσσερα χρόνια εφαρμόζει εμβολιασμό για καταρροϊκό πυρετό του προβάτου και συγχρόνως παράγει το τυρί πεκορίνο, το οποίο καταναλώνεται και στον ελλαδικό χώρο. Όσον αφορά τον εμβολιασμό, δεν μπορούμε να μην δούμε κοινά σημεία με την πρόσφατη επιδημία του Covid-19, όπου ο εμβολιασμός χρησιμοποιήθηκε τελικά και εκεί πολιτικά. Κάθε εργαλείο που έχει αναπτύξει ο άνθρωπος προς το συμφέρον του, στα χέρια της εξουσίας και του κράτους γίνεται μέσω επιβολής.

Ζούμε σε περιβάλλοντα άκρως εξουσιαστικά και προσπαθούμε να ανταπεξέλθουμε αγωνιζόμενοι ατομικά και συλλογικά σε μια ανεξούσια πορεία. Μέσα σ' αυτά τα περιβάλλοντα, η εξουσία έχει χωρίσει τα ζώα σε συντροφιάς και παραγωγής, με τα δεύτερα να αντιμετωπίζονται από την ανθρωπότητα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, καθαρά και μόνο για δικούς της διατροφικούς σκοπούς. Η βιομηχανοποίηση της τροφής συνδέεται άμεσα με την πληθυσμιακή αύξηση στις πόλεις· η θανάτωση ενός ζώου για τροφή έχει πάψει προ πολλού να σημαίνει θυσία και υπόκειται σε μια μαζική και απρόσωπη διαδικασία. Το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων θεωρεί την κατανάλωση κρέατος και διαφόρων ζωικών παραγώγων θεμιτή, δεν σημαίνει ότι συμφωνεί με τον μαζικό τρόπο ζωής στις πόλεις και κατ' επέκταση την αναγκαστική βιομηχανοποίηση της τροφής του. Επίσης, δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να πάρει θέση **εναντίον μαζικών δολοφονιών που γίνονται για να εξυπηρετηθούν κρατικά και εξουσιαστικά συμφέροντα. Δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να φρίττει με την αγριότητα με την οποία** γίνονται αυτές οι δολοφονίες, με τους πυροβολισμούς, ακόμα και σκυλιών και γατιών και την μαζική, όπως-όπως ταφή τους ακόμα και ζωντανών. Καταπατάνε ακόμα και τα δικά τους πρωτόκολλα θανατώσεων, υιοθετώντας ναζιστικού τύπου πρακτικές. Η συγκεκριμένη αγριότητα είναι το είδωλο της ίδιας της εξουσίας που την διαπράττει και των περαιτέρω λαμογιών της που θέλει να συγκαλύψει.

Η άρνηση των εμβολιασμών

Οι περιοχές που εμφανίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα είναι η Θεσσαλία, η Ξάνθη, η Ροδόπη, ο Έβρος, οι Σέρρες, η Μαγνησία και η Αχαΐα. Το ελλαδικό κράτος αποφάσισε ως μέτρο αντιμετώπισης, αντί για μαζικούς εμβολιασμούς, τις **μαζικές θανατώσεις όχι μόνο των μολυσμένων ζώων αλλά και ολόκληρου του κοπαδιού για τον περιορισμό της νόσου**. Μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2025 έχουν θανατωθεί πάνω από 441.273 ζώα. Αρκετό καιρό πριν την απόφαση των μαζικών θανατώσεων, υπήρξε στα τέλη Σεπτεμβρίου, κλειστή συνάντηση στις Βρυξέλες μεταξύ του υπουργού Αγροτικής ανάπτυξης Κωνσταντίνου Τσιάρα και του ευρωπαίου Επιτρόπου Υγείας και Καλής Μεταχείρισης των Ζώων, Olivér Várhelyi. Εκεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε παροτρύνει το ελλαδικό κράτος να εμβολιάσει τα κοπάδια του όπως και την δεκαετία του '80, δίνοντας δωρεάν δόσεις, επιστημονική υποστήριξη και συγχρηματοδότηση μέσω της τράπεζας εμβολίων της Ε.Ε τα οποία χρησιμοποιούνται και σε άλλα σημεία του κόσμου όπου η νόσος έχει εμφανιστεί πιο πρόσφατα, αλλά το ελλαδικό κράτος απέρριψε την παραπάνω πρόταση αμφισβητώντας το εμβόλιο[1], γεγονός που έχει προκαλέσει αντιδράσεις από την επιστημονική κοινότητα που γνωρίζει το θέμα των εμβολίων. Τα συγκεκριμένα εμβόλια τα έχει χρησιμοποιήσει το ελλαδικό κράτος σε προηγούμενες εξάρσεις ιών και ήταν αποτελεσματικά. *«Το τουρκικό, που λένε, είναι το ίδιο με αυτό το οποίο έλεγαν πρώτα ρουμανικό. Τουρκικό στέλεχος δεν κυκλοφορεί ως εμβόλιο σήμερα. Αυτό που λένε ρουμανικό είναι το ίδιο με αυτό που λέγαμε παλαιότερα γιουγκοσλαβικό, και το έχουμε ήδη κάνει στην Ελλάδα σε όλες τις επιδημίες από το 1972 έως το 1998 για την ευλογιά του προβάτου. Όταν είχαμε επιδημία ευλογιάς στον Έβρο, κάναμε εμβόλιο και χρησιμοποιούσαμε αυτό που λέμε γιουγκοσλαβικό στέλεχος. [...] Δεν λέμε κάτι καινοφανές, ώστε να χρειάζεται να το υπερασπίσουμε με κάτι το πρωτοποριακό, με κάποια έρευνα κ.λπ. Τώρα, ότι υπάρχουν πάρα πολλοί συνάδελφοι οι οποίοι είναι επηρεασμένοι από την κυβερνητική πολιτική και προσπαθούν να συμπλεύσουν με αυτήν, αυτό είναι γεγονός δυστυχώς, το οποίο βλέπουμε ότι συμβαίνει στον τομέα αυτόν και σε άλλους».*[2]

Προωθούμενη συμφωνία της Ε.Ε. για εισαγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων

Την «χαλαρή» στάση της Κομισιόν την αποδίδουμε, εκτός από τις εσωτερικές της αντιθέσεις, στο ενδιαφέρον της για το κλείσιμο μεγάλης συμφωνίας για εισαγωγές κτηνοτροφικών προϊόντων από την Λατινική Αμερική. Την ίδια στιγμή, λοιπόν, που οι κτηνοτρόφοι στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν προβλήματα με ζωονόσους, εμβολιασμούς και μαζικές θανατώσεις κοπαδιών, η Ε.Ε. είναι έτοιμη να συνάψει μεγάλη συμφωνία με την **Mercosur** (μια περιφερειακή εμπορική συμμαχία και οικονομικός-πολιτικός οργανισμός στη Νότια Αμερική, Αργεντινή, Βραζιλία, Παραγουάη, Ουρουγουάη) για εισαγωγή φθηνών προϊόντων κρέατος από κράτη της Λατινικής Αμερικής. Η συμφωνία γενικά περιλαμβάνει μειώσεις δασμών, αύξηση επενδύσεων και στοχεύει στην αύξηση του εμπορίου. Οπότε, έχουμε το «οξύμωρο» οι ευρωπαίοι κυρίαρχοι να διαλύουν την κτηνοτροφία στον ευρωπαϊκό χώρο και να συνάπτουν συμφωνίες για εισαγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων από την Λατινική Αμερική η οποία κυριαρχεί στις εξαγωγές τέτοιων προϊόντων.

Η ετικέτα του κράτους «με ή χωρίς εμβολιασμό» και ο επιστημονισμός των μαζικών δολοφονιών

Αλλά γιατί το κράτος δεν προχώρησε σε μαζικούς εμβολιασμούς, παρά προτίμησε τις μαζικές θανατώσεις, μέτρο το οποίο παρουσιάστηκε ως μονόδρομος; Το πρώτο σκέλος της απάντησης μπορεί να δοθεί στο γεγονός της **εμπορικής ετικέτας** που μπορεί να έχει ένα κράτος ως **κράτος με ή χωρίς εμβολιασμό**. **Το κράτος χωρίς εμβολιασμό διατηρεί καθεστώς ανεμπόδιστων εξαγωγών** με λιγότερη γραφειοκρατία και ελέγχους. **Το κράτος με εμβολιασμό χάνει προσωρινά το ελεύθερο καθεστώς εμπορίου**, υπόκειται σε ελέγχους για τον φόβο εξάπλωσης της νόσου στις εξαγωγές που ναι μεν δεν απαγορεύονται ρητά αλλά χρειάζονται περισσότερα πιστοποιητικά, περισσότερους ελέγχους, και σε κάποιες τρίτες χώρες υπάρχουν καθυστερήσεις και περιορισμοί. Επιπλέον, το κράτος με εμβολιασμό μόνο μετά από 2 χρόνια ανακτά πάλι την ετικέτα «χωρίς εμβολιασμό». Οπότε, ο εμβολιασμός μπορεί να δημιουργήσει προσωρινές εμπορικές δυσκολίες, εκτός αλλά ακόμα και εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα παραπάνω θεωρούμε πως είναι ο «αφρός» της απάντησης, ενώ το κυρίως σκέλος της ακόμα δεν το έχουμε ακουμπήσει και έχει να κάνει **με την συγκέντρωση της αγροτοκτηνοτροφικής παραγωγής σε λίγους και μεγάλους παίχτες** και επιπλέον, σε μικρό βάθος χρόνου, στην κυριαρχικά προωθούμενη ιδέα της **αλλαγής διατροφικών συνηθειών** με συνθετικό κρέας και έντομα για την αντιμετώπιση της «κλιματικής αλλαγής», την επίτευξη αειφορίας και άλλα βαρύγδουπα. Συγκυριακά, μά-

---

1. *Η Ελλάδα προτίμησε τις μαζικές θανατώσεις έναντι του εμβολίου. Η ευλογιά εξαπλώνεται*: https://wearesolomon.com/el/mag/format-el/erevnes/eulogia-ellada-protimise-tis-thanatwseis/
2. Γιώργος Χριστοδουλόπουλος καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου: https://www.ellinasagrotis.gr/ktinotrofia/767799/apotelesmatika-100-ta-emvolia-gia-tin-eylogia/

λιστα, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στο οποίο πρύτανης είναι ο **Μπιλλίνης** και διορίστηκε πρόεδρος της επιτροπής από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με αρμοδιότητες όπως η εισήγηση μέτρων πρόληψης, η δημιουργία σχεδίων δράσης και η παρακολούθηση επιδημιολογικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, η επιτροπή εμπλέκεται έμμεσα σε αποφάσεις μαζικών θανατώσεων, έχει προχωρήσει σε παραγωγή βρώσιμων προϊόντων από έντομα, όπως μπάρες και τσιπς με 70-80% πρωτεΐνη από εγκεκριμένα είδη (π.χ. κίτρινο αλευροσκώληκα, μαύρη μύγα στρατιώτη). Προς το παρόν δεν θέλουμε να κάνουμε κάποια σύνδεση, αλλά είναι ενδεικτικό της τάσης που κυριαρχεί για αλλαγή διατροφικών συνηθειών με έντομα και σκουλήκια. Ο Πρύτανης Μπιλλίνης, παρ' ότι είναι επιστήμονας στον τομέα της «Ιολογίας και Ιογενών νοσημάτων», φαίνεται να μην γνωρίζει την μέθοδο ανίχνευσης της ευλογιάς μέσω PCR σε δείγματα σάλιου, η οποία είναι τυπική σε ευρωπαϊκά εργαστήρια[3] και σύμφωνη με τα πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας των Ζώων (WOAH). Το συγκεκριμένο τεστ ανιχνεύει τον ιό μερικές ημέρες πριν από την εμφάνιση κλινικών συμπτωμάτων. Σύμφωνα μάλιστα με μελέτες, όπως αυτή σε πρόσφατη επιδημία στην Ισπανία (2022-2023), ο ιός ανιχνεύθηκε σε δείγματα σάλιου λίγες ημέρες πριν τα συμπτώματα, ακόμα και σε δύο περιπτώσεις πριν από την πρώτη εμφάνιση σημείων, κατά την περίοδο επώασης (συνήθως 4-21 ημέρες).[4] Φαίνεται πως **ο λόγος που ουσιαστικά συστάθηκε η επιστημονική επιτροπή είναι για να ντύνει με επιστημονισμό και επιστημονικοφάνεια την απόφαση της κυβέρνησης για την μαζική δολοφονία των αιγοπροβάτων.**

Οι μαζικές δολοφονίες ως κάλυψη των κομπίνων του κράτους με τον ΟΠΕΚΕΠΕ

Ένα άλλο σκέλος που απαντάει βαθύτερα στο γιατί το ελλαδικό κράτος απέρριψε τα εμβόλια είναι αυτό του πραγματικού αριθμού των κοπαδιών και έχει να κάνει με το **σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και τις υπερδηλώσεις ζώων για την είσπραξη ευρωπαϊκών επιδοτήσεων.** Επίσημα το ελλαδικό κράτος έχει δηλώσει, ότι ο αριθμός των αιγοπροβάτων, σύμφωνα με τα στοιχεία του **ΟΠΕΚΕΠΕ** για το 2024, είναι συνολικά **15.891.882 αιγοπρόβατα**. Αυτός ο αριθμός αμφισβητείται από την ΕΛΣΤΑΤ, η οποία μέτρησε περίπου **10,35 εκατομμύρια**, αλλά πολλοί κτηνίατροι και ειδικοί επισημάνουν πως αυτός ο αριθμός είναι εξωπραγματικός και ότι στην πραγματικότητα ο αριθμός είναι γύρω στα 5 εκατομμύρια. Εάν, λοιπόν, το ελλαδικό κράτος ζητούσε εμβόλια θα φαινόταν ο πραγματικός αριθμός των αιγοπροβάτων. **Οπότε, οι μαζικές δολοφονίες των ζώων γίνονται για να μην βγει στον αφρό το μέγεθος της απάτης του ελλαδικού κράτους**, που θέλησε να εξυπηρετήσει τους εκάστοτε κομματικούς «Φραπέδες», «Χασάπηδες», «Τζιτζήδες» και να μπορεί ο κάθε «μεροκαματιάρης κτηνοτρόφος» να αγοράζει Φεράρι και Πόρσε.

Η συγκέντρωση της παραγωγής συγκεντρώνεται σε λιγότερα και μεγαλύτερα χέρια

Η **πολιτική των μαζικών δολοφονιών κοστίζει.** Σε βάθος χρόνου, το συνολικό κόστος της πολιτικής αυτής υπερβαίνει κατά πολύ το κόστος ενός οργανωμένου, στοχευμένου εμβολιασμού, ο οποίος θα κόστιζε λίγα ευρώ ανά ζώο και θα διατηρούσε ζωντανή την παραγωγή. Δεν χρειάζεται κάποιος να είναι λογιστής ή οικονομολόγος για να δει πως η πολιτική των μαζικών θανατώσεων με τις αποζημιώσεις (ακόμα και αρκετά χαμηλότερες), με τις υγειονομικές ταφές, τις απολυμάνσεις, τις μεταφορές, το προσωπικό, τους ελέγχους και τις καραντίνες είναι μια πολυέξοδη επιχείρηση σε σχέση με τον φθηνό εμβολιασμό (1- 3 ευρώ το ζώο) και χωρίς σε όλα αυτά να συμπεριλαμβάνονται οι μακροπρόθεσμες έμμεσες συνέπειες, με τις κοινωνικές ενισχύσεις-παροχές σε περιοχές που χάνουν την παραγωγική τους βάση. Είναι χιλιάδες οι μικρές και οικογενειακές κτηνοτροφικές μονάδες, που έχασαν το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος του ζωικού τους κεφαλαίου. Οι αποζημιώσεις, όταν και όπου καταβλήθηκαν, κάλυψαν μόνο ένα μέρος της πραγματικής αξίας των ζώων και σε καμία περίπτωση δεν αναπλήρωσαν το χαμένο εισόδημα των επόμενων ετών. Τα ιστορικά δεδομένα δείχνουν ότι ένα σημαντικό ποσοστό αυτών των μικρών μονάδων, **περίπου 20% έως 40%, δεν επανέρχονται ποτέ και κλείνουν οριστικά**[5]. Αυτό μεταφράζεται σε χιλιάδες ανθρώπους που εγκαταλείπουν οριστικά την κτηνοτροφία, κυρίως σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές όπου δεν υπάρχουν εναλλακτικές πηγές εισοδήματος.

Ποιος ωφελείται, όμως, από αυτή την πολιτική επιλογή και ποιος τελικά την πληρώνει; Οι μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες, οι οποίες δραστηριοποιούνται και κατέχουν μεγάλο μερίδιο στις εξαγωγές, σαφώς και διευκολύνονται με την παραπάνω πολιτική απόφαση των μαζικών σφαγών, ώστε το ελλαδικό κράτος να διατηρήσει την ετικέτα του «χωρίς εμβολιασμό» και να έχουν ένα «καθαρό» εμπορικό καθεστώς με λιγότερο δυνατό διοικητικό βάρος. Επιπλέον, οι ελάχιστοι που διαθέτουν κάποιο κεφάλαιο μπορούν να αντέξουν το σοκ και να καλύψουν τις ελλείψεις μέσω εισαγωγών. Τέλος, οι μικροί κτηνοτρόφοι, οι τοπικές βιοτεχνίες και τελικά οι αγροτικές κοινωνίες είναι αυτοί που πληρώνουν το τίμημα της συγκεκριμένης πολιτικής απόφασης. Χάνουν ζώα, εισόδημα, επαγγελματική προοπτική, ενώ αναπόφευκτα **η συγκέντρωση της παραγωγής περνάει σε λιγότερα και μεγαλύτερα χέρια.** Μαζί με τα παραπάνω και την εντατικοποίηση της κτηνοτροφίας, αναπόφευκτα θα μειωθεί και η ελεύθερη κτηνοτροφία στα βουνά, η οποία θα καταλήξει σε ελεγχόμενους μεγάλους στάβλους. Η συγκεκριμένη απόφαση εξυπηρετεί τις μεγάλες γαλακτοκομικές εταιρείες που έχουν συμφέροντα στις εξαγωγές. Η επιλεγμένη στρατηγική του κράτους ευθυγραμμίζεται πλήρως με τα συμφέροντα των ισχυρών εξαγωγικών παικτών και έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα της πλειοψηφίας των μικρών παραγωγών. Είναι πολιτική επιλογή να εξοντωθούν οι μικρές μονάδες και οι μεγάλες να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες και άμεσα ελέγξιμες.

Το δίλημμα, λοιπόν, δεν είναι αυτό που παρουσιάζεται από το κράτος ως «υγεία ή ανευθυνότητα». Το δίλημμα είναι **γρήγορη διασφάλιση των εξαγωγών για λίγους ή επιβίωση της κτηνοτροφίας για πολλούς.** Η τελική επιλογή σαφώς και έδειξε ότι το κράτος επέλεξε να διασφαλίσει τις μεγάλες βιομηχανίες. Η μαζική θανάτωση παρουσιάστηκε τεχνηέντως ως μονόδρομος και τα αποτελέσματά της θα είναι καταστροφικά για χρόνια, όχι μόνο οικονομικά, αλλά και κοινωνικά, με την ερήμωση της υπαίθρου και τη συρρίκνωση της εγχώριας παραγωγής.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί, ότι η πολιτική της μαζικής θανάτωσης ζώων δεν αποτελεί αποκλειστικά επιλογή του ελλαδικού κράτους. Αντίστοιχες στρατηγικές και αποτελέσματα παρατηρούνται σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακόμα και σε περιπτώσεις όπως η **Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων στην Ισπανία**, όπου δεν υπάρχει διαθέσιμο εμβόλιο και η μαζική θανάτωση εμφανίζεται ως μονόδρομος, η μαζική θανάτωση προκαλεί καταστροφή σε μικρές χοιροτροφικές μονάδες οι οποίες αδυνατούν να αντέξουν τις απώλειες και τελικά εγκαταλείπουν, ενώ οι μεγάλες βιομηχανικές μονάδες επιβιώνουν και συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μερίδιο της παραγωγής.

Η **Ιρλανδία**, η οποία έχει πρόβλημα με τον **καταρροϊκό πυρετό (Bluetongue),** δεν εφαρμόζει γενικευμένη μαζική θανάτωση, αλλά εμβολιασμούς και περιορισμούς μετακινήσεων. Παρ' όλα αυτά, οι οικονομικές πιέσεις, οι απώλειες παραγωγής και τα εμπορικά εμπόδια πλήττουν δυσανάλογα τις μικρές εκμεταλλεύσεις, οδηγώντας και πάλι σε εγκατάλειψη του επαγγέλματος και συγκέντρωση της παραγωγής.

Ακόμη και στην περίπτωση της **οζώδους δερματίτιδας των βοοειδών (Lumpy Skin Disease)**, που έπληξε κυρίως χώρες των Βαλκανίων και την Ελλάδα στο παρελθόν, η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση επέλεξε τελικά τον μαζικό εμβολιασμό ως εργαλείο ελέγχου. Αυτό αποδεικνύει ότι ο εμβολιασμός δεν είναι επιστημονικά αποκλεισμένος, αλλά πολιτικά επιλέξιμος ή μη, ανάλογα με τις προτεραιότητες που τίθενται.

Παρά τις επιμέρους διαφορές μεταξύ των κρατών και των νοσημάτων, το τελικό αποτέλεσμα της συγκέντρωσης της αγροτοκτηνοτροφικής παραγωγής φαίνεται να είναι κοινό. Οι μεγάλες επιχειρήσεις διαθέτουν το κεφάλαιο και την αντοχή για να επιβιώσουν σε περιόδους κρίσης. Οι μικροί κτηνοτρόφοι, αντίθετα, καλούνται να απορροφήσουν το μεγαλύτερο μέρος του κόστους και συχνά οδηγούνται εκτός επαγγέλματος. Έτσι, μια πολιτική που παρουσιάζεται ότι ενεργεί για την διαχείριση της υγείας των ζώων, έχει ουσιαστικά βαθύτατο πολιτικό προγραμματισμό με κοινωνικές συνέπειες. Η υγειονομική διαχείριση ζωονόσων επομένως συνδέεται άμεσα με τους σχεδιασμούς για το μέλλον της κτηνοτροφικής παραγωγής και για το ποιος τελικά θα παραμείνει σε αυτήν. Πίσω, λοιπόν, από αυτή την ανείπωτη αγριότητα του κράτους υπάρχουν λόγοι που ντύνονται με «επιστημονισμό» για να γίνουν πειστικοί και σιγοντάρουν επιστήμονες-φερέφωνα και δεκανίκια της εξουσίας. Το «σκάνδαλο» του ΟΠΕΚΕΠΕ στάζει πλέον και αίμα, όπως και οι κυριαρχικές εμπορικές συμφωνίες, η εξυπηρέτηση των μεγάλων παιχτών στις εξαγωγές και ο σχεδιασμός για λιγότερες και μεγαλύτερες κτηνοτροφικές μονάδες.

Η εξουσία ποτέ δεν είχε κάποιο ηθικό ενδοιασμό για την ανάπτυξη και την επιβολή της μπροστά σε κάθε έμβιο ον, όπως και μπροστά στο περιβάλλον. Η άρνησή της και η εκμηδένισή της από μέρους μας είναι ζήτημα που αφορά την ίδια την ζωή.

Ανυπόλυτος

---

[3] SHEEP POX AND GOAT POX: https://www.woah.org/fileadmin/Home/eng/Health_standards/tahm/3.08.11_SHEEP_POX_GOAT_POX.pdf

[4] Description of Sheep Pox Outbreak in Spain in 2022–2023: Challenges Found and Lessons Learnt in Relation with Control and Eradication of This Disease: https://www.mdpi.com/1999-4915/16/7/1164

[5] Epidemiologic and economic considerations regarding persistently infected cattle during vaccinate-to-live strategies for control of foot-and-mouth disease in FMD-free regions: https://www.frontiersin.org/journals/veterinary-science/articles/10.3389/fvets.2022.1026592/full

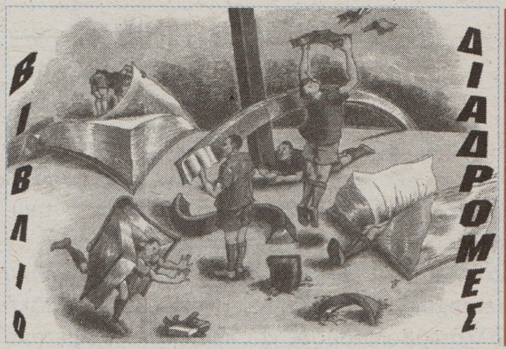

Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Élisée Reclus

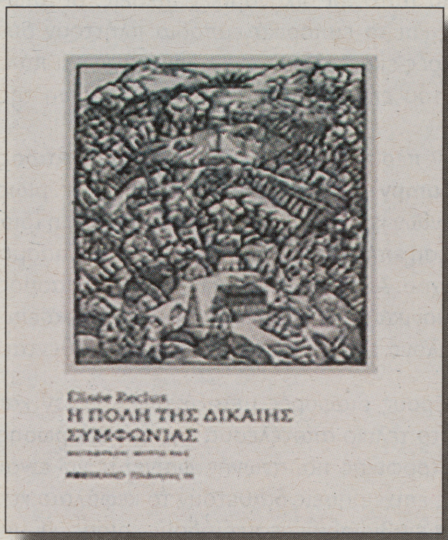

Élisée Reclus
Μτφ.: Μυρτώ Ράις
Δεκέμβριος 2025 / Σελ. 87
Εκδόσεις FIREBRAND Πλανήτες IV

«Εδώ όλοι θα έχουν ψωμί, το ψωμί που είναι τόσο δύσκολο και ενίοτε τόσο ταπεινωτικό να αποκτήσει κανείς αλλού· όλοι θα έχουν υγεία από τον καθαρό αέρα, άφθονο νερό από τις κρυστάλλινες πηγές· θα απολαμβάνουν απλή τροφή από τον κόπο των χεριών τους. Ένας ολόκληρος μικρόκοσμος, απόσταγμα και συνάμα ελπίδα του ανθρώπινου γένους, θα λειτουργεί αβίαστα, και θα καταγίνεται με τις άπειρες ασχολίες της ζωής, ασχολίες πάντα ελκυστικές επειδή θα επιλέγονται ελεύθερα. Οι καλλιτέχνες θα διακοσμούν τα οικογενειακά μέγαρα με τα γλυπτά και τις τοιχογραφίες τους· θα μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλον στα εργαστήρια, τα μουσεία και τους κήπους· τα κορίτσια θα μας τραγουδούν χορωδίες· τα παιδιά θα πλέκουν τα γαϊτανάκια τους γύρω από ευτυχισμένους γέροντες: κανένας νόμος, κανένας εξαναγκασμός δεν θα διαταράσσει τη μεγάλη συμφωνία.

Υγεία και χαρά σε όλους τους άγνωστους φίλους που γνώρισα στη νέα πόλη! Υγεία και χαρά σε αυτούς που θα τους διαδέχονται αιώνα τον αιώνα».

(Από το οπισθόφυλλο της έκδοσης)

Η περιήγηση της Έκδοσης στα επιλεγμένα κείμενα του Ελιζέ Ρεκλύ ξεκινά με την ***Εξέλιξη της ελευθερίας στον κόσμο*** (***Développement de la liberté dans le monde***) γραμμένο στα 1851 στον απόηχο της Άνοιξης των Λαών τρία χρόνια αργότερα από την επανάσταση του 1848 που δεν κατόρθωσε να γκρεμίσει την Μοναρχία. Το κείμενο θα μείνει αδημοσίευτο όσο ο Ρεκλύ παραμένει εν ζωή, ενώ έρχεται στο φως στο Μεσοπόλεμο και συγκεκριμένα το 1925 από την εφημερίδα ***La Libertaire***. Όπως τονίζεται από την έκδοση, ο Ρεκλύ διακρίνει το γεγονός ότι ορισμένοι πνευματικοί και χαρισματικοί άνθρωποι κάνουν το μεγάλο άλμα της πίστης και τοποθετούν εαυτούς εκτός τηs κυριαρχικής αντίληψης και της κυκλικής ιστορίας, συμπαρασύροντας και άλλους σε μια νέα και ευθύβολη ιστορική διαδρομή όπου η αλήθεια, η δικαιοσύνη και η αγάπη θα έχουν τον πρώτο λόγο.

Το δεύτερο κείμενο ***Περί του αισθήματος για τη φύση στις σύγχρονες κοινωνίες*** (***Du sentiment de la nature dans les sociétés modernes***) δημοσιεύεται στο Παρίσι στις 15 Μαΐου 1866 στο περιοδικό ***Revue des Deux mondes*** με το οποίο συνεργάζεται τακτικά ο 36χρονος Ρεκλύ. Εδώ ο συγγραφέας με ιδιαίτερη οξυδέρκεια και διορατικότητα αναφέρεται στην ανεξέλεγκτη αστικοποίηση, την υποβάθμιση της υπαίθρου, την πλανητική κλίμακα των μεταναστευτικών ροών, τη μεγάλη αύξηση των ταξιδιωτικών προορισμών ή την εμπορευματοποίηση των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Ο Ρεκλύ επιστρέφει στο Παρίσι το 1857 μετά από χρόνια ταξιδιών και την αυτοεξορία του στο Λονδίνο ύστερα από την «***18η Μπρυμπαίρ***» του Λουδοβίκου Βοναπάρτη ο οποίος στις 2 Δεκεμβρίου αυτοανακηρύσσεται αυτοκράτορας. Ο Ρεκλύ ταξιδεύει στην Ιρλανδία, στην Νέα Ορλεάνη, ενώ μέσω Κούβας και Παναμά φθάνει στην Κολομβία. Με την επιστροφή του αρχίζει να δημοσιεύει πλήθος άρθρων και να γράφει σε ταξιδιωτικούς οδηγούς βρίσκοντας την ευκαιρία να γυρίσει τη Γαλλία και την Ευρώπη, συναντά τον Προυντόν και τον Μπλανκί, είναι φίλος με τον Αλφρέντ Ντιμενίλ γίνεται μέλος της Πρώτης Διεθνούς και γνωρίζει τον Μπακούνιν.

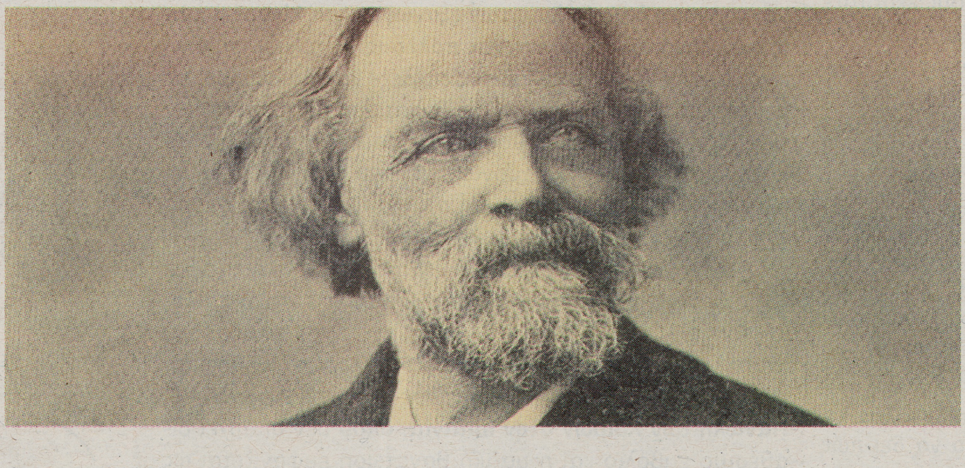

Το τρίτο κείμενο αφορά την ***Ομιλία ενός πατέρα για την ένωση των παιδιών του*** (***Allocution du père à ses filles et à ses gendres***). Ο Ρεκλύ βρίσκεται πλέον στην Ελβετία εξαιτίας της δεκαετούς απέλασής του του λόγω της συμμετοχής του στην Κομμούνα και την σύλληψή του με το όπλο στο χέρι, όπως πολλοί κομμουνάροι. Στις 14 Οκτωβρίου 1882 απευθύνεται με κάποια περιεκτικά λόγια στις κόρες του και στους συντρόφους τους σε μια άτυπη και δίχως την παρουσία παπά ή δημάρχου γιορτή.

Το επόμενο κείμενο τιτλοφορείται ***Η Πόλη της Δίκαιης Συμφωνίας*** (*La Cité du Bon Accord*) και δημοσιεύεται το Φθινόπωρο του 1895.

Ο Ρεκλύ αν και έχει αμνηστευθεί από το1879, δεν επιστρέφει στην Γαλλία παρά το 1890. Έχει αποκτήσει πλέον τεράστια φήμη ως γεωγράφος, ενώ το μνημειώδες έργο του ***Nouvelle Géographie universelle*** (1876-1894) διαβάζεται σ' ολόκληρο τον κόσμο από την Ευρώπη ως την Περσία και την Κίνα. Το συγκεκριμένο κείμενο γράφεται μ' αφορμή τον επανασχεδιασμό της παλιάς πόλης του Εδιμβούργου από τον φίλο του Πατρίκ Γκινές, ο οποίος και το δημοσιεύει στο περιοδικό του και αναφέρεται στην ιδανική κοινότητα, όπως την οραματίζεται ο Ρεκλύ, βασισμένη στην συνεργασία, την αλληλεγγύη και την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

Ακολουθεί ***Η Μεγάλη Οικογένεια*** (***La grande famille***) η οποία δημοσιεύεται στο Le Magazine international, στο Παρίσι το 1897 σαν μια συμπύκνωση όσων έχει δει και πιστέψει βαθιά ο Ρεκλύ, ένας ύμνος στην ισότητα όλων των πλασμάτων στην φύση, μακριά από την κυρίαρχη ανθρωποκεντρική αντίληψη.

Η περιήγηση της Έκδοσης κλείνει με το τελευταίο κείμενο, ***Η Τέχνη και ο λαός*** (L' art et le people). Σ' αυτό το σημείο η Έκδοση τιμά την μνήμη ενός Ιταλού αναρχικού του Σεβερίνο Ντι Τζιοβιάνι, αυτοδίδακτου τυπογράφου, υποστηρικτή της άμεσης δράσης και της προπαγάνδας της πράξης, εκδότη δικής του εφημερίδας και θαυμαστή του Ελιζέ Ρεκλύ. Ο Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι ο οποίος έχει μεταναστεύσει στην Αργεντινή για να αποφύγει την δικτατορία του Μουσολίνι, ονειρευόταν να εκδώσει τα **Άπαντα του Ρεκλύ** με αφορμή την επέτειο τον 100 χρόνων από την γέννησή του, δίχως όμως να διαθέτει το κατάλληλο ποσό και έτσι καταφεύγει στην ληστεία.

Τον Σεπτέμβριο του 1930 και παρά τις διώξεις που έχει εξαπολύσει το καθεστώς του στρατηγού Ουριμπούρου στην Αργεντινή, ο Σεβερίνο εκδίδει 2.000 αντίτυπα μιας πρώτης συλλογής κειμένων με τον τίτλο Κοινωνικά κείμενα. Λίγους μήνες αργότερα και ενώ η αστυνομία τον καταδιώκει ακατάπαυστα, ο Σεβερίνο προσπαθεί να παραδώσει ο ίδιος την διόρθωση του δεύτερου τόμου, παρ' ότι όλα τα τυπογραφεία παρακολουθούνται, με αποτέλεσμα να συλληφθεί και να εκτελεστεί σε ηλικία 29 ετών.

Μπροστά στο απόσπασμα φωνάζει «***Evviva l' Anarchia***!».

Όπως τονίζεται από την Έκδοση: «*Τα ιστορικά εκείνα Κοινωνικά κείμενα ο μοναδικός τόμος –και σε ιταλική γλώσσα- των απάντων του Ρεκλύ που ο Ντι Τζιοβάνι πρόλαβε να εκδώσει, θα κυκλοφορήσει ξανά αυτούσιος στην Μπολόνια το 1951. Η δε πρώτη του έκδοση στην γλώσσα του πρωτοτύπου θα δει το φως μόλις το 2012 από τις ελβετικές εκδόσεις Héros-Limite. Χάρη σε αυτές βρήκαμε το, ακόμη και σήμερα, δυσεύρετο πρώτο κείμενο του Ρεκλύ, «**Εξέλιξη της ελευθερίας στον κόσμο**» και ανακαλύψαμε τρία άλλα που μας συνεπήραν και αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε στο ανά χείρας βιβλίο: «**Ομιλία του πατέρα για την ένωση των παιδιών του**», «**Η τέχνη και ο λαός**» και «**Η Πόλη της Δίκαιης Συμφωνίας**», κείμενο που κατόπιν δικής μας έρευνας συμπληρώσαμε με το πρώτο του μισό το οποίο απουσιάζει από την έκδοση του Héros-Limite, άρα –υποθέτουμε– και από την αρχική του Ντι Τζιοβάνι. Χάρη στην εισαγωγή του Ελβετού εκδότη, μάθαμε επίσης την ιστορία του Σεβερίνο ντι Τζιοβάνι, που θεωρήσαμε ότι ήταν σειρά μας να διηγηθούμε. Είναι μέρος του αδιάκοπου αγώνα των ανεξάρτητων εκδοτών για την διάδοση των ιδεών. Ο αναγνώστης είναι ο φυσικός σύμμαχος του αγώνα αυτού*».

ΘΑΝΑΤΟΙ ΣΤΗ ΧΟΥΝΤΑ
·ΔΟΛΟΦΟΝΙΕΣ ·ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ
·ΥΠΟΠΤΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1967-1974
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΕΡΙΩΝΗΣ

**ΘΑΝΑΤΟΙ
ΣΤΗ
ΧΟΥΝΤΑ**

Δημήτρης Βεριώνης

2024 – Εκδόσεις Τόπος

ΘΑΝΑΤΟΙ ΣΤΗ ΧΟΥΝΤΑ

ΔΟΛΟΦΟΝΙΕΣ – ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΥΠΟΠΤΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1967-1974

Δημήτρης Βεριώνης

«50 χρόνια μετά την πτώση της χούντας για πρώτη φορά παρουσιάζονται λεπτομερώς όλες οι περιπτώσεις των θανάτων που συνδέθηκαν με το καθεστώς. Θάνατοι λόγω αντιδικτατορικής δράσης, «αυτοκτονίες», «ατυχήματα», «ασθένειες», «εξαφανίσεις». Θάνατοι συνεπεία κακουχιών από τις εξορίες και πολυάριθμες ακόμα φημολογούμενες περιπτώσεις ανώνυμων και επώνυμων προσώπων παρουσιάζονται αναλυτικά σε αυτή την πολυετή, προσωποκεντρική έρευνα. 247 κατονομασμένες περιπτώσεις θανάτων για τους οποίους ευθυνόταν ή κατηγορήθηκε το καθεστώς και οι κύκλοι του. Πάνω από 250 συνεντεύξεις οικείων προσώπων, 290 φωτογραφίες, άγνωστα ή δημοσιευμένα αρχεία και μαρτυρίες αποτυπώνουν για πρώτη φορά τις ιστορίες των θυμάτων της χούντας, συνολικά και εξατομικευμένα. Η ιστορική αλήθεια αναζητά τις πραγματικές της διαστάσεις μέσα στις ανείπωτες προσωπικές μαρτυρίες και βιώματα, στα «ψιλά γράμματα» και σε όσα αφέθηκαν στη σιωπή. Διερευνώνται υποθέσεις γνωστές ή κρυμμένες στην αφάνεια που περιμένουν να δικαιωθούν από την ιστορική μνήμη. Με την έρευνα αυτή επιστρέφουμε στους ανθρώπους που τους χρωστάει η Ιστορία.

Αυτή ήταν η ζωή τους και αυτός ο θάνατός τους».

(Από την παρουσίαση
στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

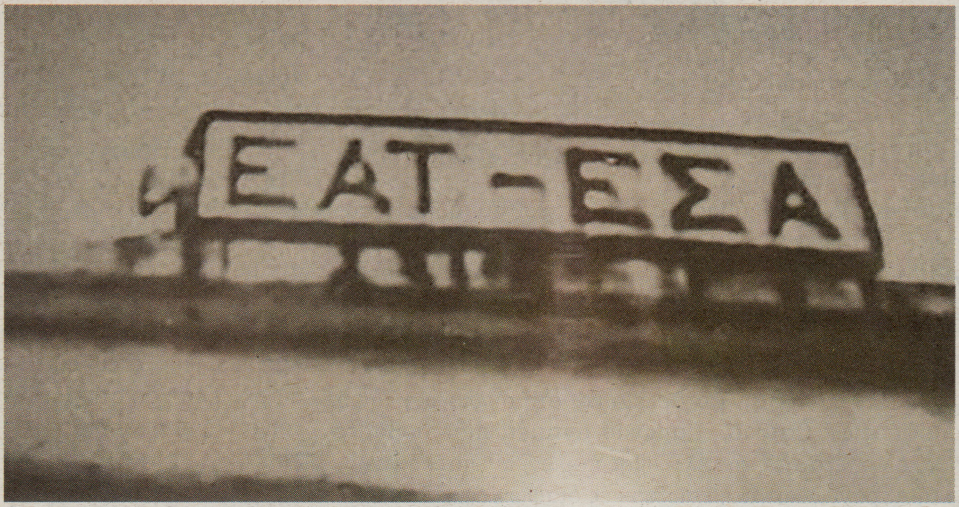

Όπως εξηγεί ο συγγραφέας στο Πρόλογο της έκδοσης, η παρούσα ογκώδης έρευνα αποτελεί μια απόπειρα καταγραφής των θανάτων κατά την περίοδο της δικτατορίας 1967-1974 που συνδέθηκαν επίσημα ή ανεπίσημα, κυρίως με την δραστηριότητα των κατασταλτικών μηχανισμών της χούντας ή κύκλων της και με το πλαίσιο της κρατικής τρομοκρατίας. Προσθέτει δε ότι σκοπός της έρευνας δεν είναι να αναφερθεί ενδελεχώς στο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, αλλά να αναδείξει τα ίδια τα πρόσωπα, γνωστά και άγνωστα, να μιλήσει για τις ζωές τους και στην δράση τους.

«Ποιοι ήταν λοιπόν αυτοί οι άνθρωποι; Ποιες ήταν οι ζωές τους, η δράση τους; Ομολογώ πως με αναστάτωσε πολύ η άγνοια που με χαρακτήριζε. Πάντα με απασχολούσε το δίπολο «μνήμη-λήθη», η απώλεια της ανάμνησης, το παχύ στρώμα της λησμονιάς που καλύπτει το παρελθόν, το οποίο προκύπτει ίσως για να αφήσει χώρο στο παρόν, στο επίκαιρο, στο σημερινό να βρει τη θέση του –μέχρι και αυτό, με τη σειρά του, να αποτελέσει τη μελλοντική λήθη. Όμως, η συνολική γνώση της Ιστορίας, όταν βέβαια υπάρχει, αφήνει αθέατες γωνίες και ανείπωτες ιστορίας φωτίζοντας συχνά μόνο τα «μεγάλα γεγονότα». Δεν αφήνει χώρο για πρόσωπα, με τον ίδιο τρόπο που κοιτώντας στο παρελθόν οι μέρες, οι μήνες, τα χρόνια συμπυκνώνονται σταδιακά σε δεκαετίες και στη συνέχεια σε «ιστορικές περιόδους». Κάπως έτσι λόγω της χρονικής απόστασης από τα γεγονότα, που μοιραία ολοένα και μεγαλώνει, το μέχρι πρότινος «πρόσφατο» Πολυτεχνείο τείνει να αντιμετωπιστεί σαν ένα μακρινό κομμάτι της Ιστορίας, χωρίς φυσικά, καν να αναφερόμαστε στους φαιδρούς ισχυρισμούς των λεγόμενων αρνητών του.»

Συσπείρωση Αναρχικών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

**Η παρουσίαση των εκάστοτε βιβλίων γίνεται στην βάση επιλογών
του Κύκλου Σύνταξης της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ,
χωρίς κάποια συνεννόηση με τον συγγραφέα ή τον εκδοτικό οίκο.
Η επιλογή των βιβλίων αφορά την συμβολή στον εμπλουτισμό,
τον προβληματισμό, την ανάπτυξη
και εξέλιξη των απελευθερωτικών ιδεών.
Είναι προφανές ότι τα βιβλία αυτά μπορεί να τα προμηθεύεται
κάποιος, εφ' όσον το επιθυμεί, από τους εκδοτικούς οίκους
και τα βιβλιοπωλεία
και ΟΧΙ από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ,
όπου διατίθενται ΜΟΝΟΝ ΟΙ ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ**

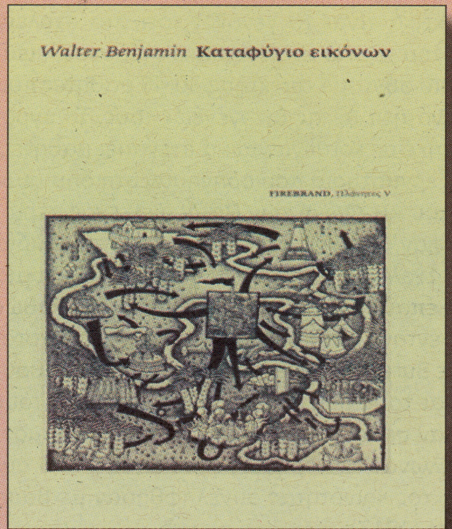

Walter Benjamin

Καταφύγιο εικόνων

**Εκδόσεις FIREBRAND Πλανήτες IV
Δεκέμβριος 2025 / σελ. 36**

«Καμία εικόνα του εξωτερικού κόσμου δεν προσδιορίζεται χωρίς να λάβουμε υπ' όψιν τα όρια της έννοιας του ενεργού ανθρώπου.

Ανάμεσα στον ενεργό άνθρωπο και τον εξωτερικό κόσμο, όλα είναι αλληλεπίδραση, οι κύκλοι της δράσης τους εμπλέκονται μεταξύ τους· όσο διαφορετικές κι αν είναι οι ιδέες τους, οι εικόνες τους δεν μπορούν ν' αποσυνδεθούν.

Όπως μια δύναμη, μέσα στον δρόμο της, μπορεί να προάγει μια άλλη δύναμη από τον δρόμο της αντίθετης κατεύθυνσης, έτσι και η κοσμική τάξη —ακριβώς επειδή είναι τέτοια— προάγει την έλευση του μεσσιανικού βασιλείου. Συνεπώς, το κοσμικό δεν είναι μια κατηγορία αυτού του βασιλείου, αλλά μια κατηγορία —και μάλιστα η πιο κρίσιμη— της πιο χαμηλόφωνης εγγύτητας σ' αυτό.».

(Από το οπισθόφυλλο της έκδοσης)

Περιεχόμενα

Κοντοί ίσκιοι
Μια ρήση του Καζανόβα
Πολύ κοντά
Ο τζόγος
Μυστικά σημάδια
Πλατωνικός έρως
Καλή συγγραφή
Ανάγνωση μυθιστορημάτων
Μετά την ολοκλήρωση
Για τον θάνατο ενός ηλικιωμένου
Αφήγηση και θεραπεία
Χαρακτήρας και πεπρωμένο
Θεολογικό-πολιτικό θραύσμα

Αναρχικές – ουτοπικές - σοσιαλιστικές κοινότητες στις Η.Π.Α από τις αρχές του 19ου έως τα μέσα του 20ου αιώνα

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Glennis Cooperative Colony (Washington, 1894-1896). Ήταν μια μικρής διάρκειας κοινοτική αποικία που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της μεγάλης άνθησης των σοσιαλιστικών και κοοπερατικών[1] εγχειρημάτων στις δυτικές Η.Π.Α τη δεκαετία του 1890. Ιδρύθηκε από μέλη του **Brotherhood of the Cooperative Commonwealth**, μιας οργάνωσης που επεδίωκε να εγκαθιδρύσει σοσιαλιστικού τύπου κοινότητες στην αμερικανική «συνοριακή ζώνη», ως πρώτο βήμα για τη μεταμόρφωση της κοινωνίας. Η κοινότητα Glennis εγκαταστάθηκε σε μια δασική περιοχή της πολιτείας της Ουάσινγκτον, στηριζόμενη σε κολλεκτιβιστικές αρχές, κοινή εργασία και κοινή ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, με έμφαση στην αυτάρκεια και στη συλλογική λήψη αποφάσεων. Ωστόσο, η αποικία αντιμετώπισε σοβαρές δυσκολίες εξαιτίας της έλλειψης πόρων, ανεπαρκή γεωργική παραγωγικότητα, εσωτερικές διαφωνίες και οικονομικά προβλήματα που επιδεινώθηκαν από το γενικότερο κλίμα οικονομικής κρίσης της εποχής. Μέχρι το 1896, η κοινότητα είχε ουσιαστικά διαλυθεί, παραμένοντας έως σήμερα ως ένα από τα πολλά εγχειρήματα, μικρά σε διάρκεια ζωής, αλλά ενδεικτικά πειράματα του αμερικανικού ουτοπικού σοσιαλισμού του 19ου αιώνα.

Home Colony (1896-1909, Washington). Ήταν μια από τις πιο ανθεκτικές και ριζοσπαστικές αναρχικές-ουτοπικές κοινότητες στις ΗΠΑ του τέλους του 19ου αιώνα, ιδρυμένη από αναρχικούς, ελευθεριακούς σοσιαλιστές και ριζοσπάστες που επιδίωκαν έναν τρόπο ζωής βασισμένο στην **αυτονομία**, την **ελεύθερη συνεταιριστική εργασία**, την **ατομική ιδιοκτησία με κοινοτική διαχείριση γης** και την **απόρριψη κρατικής και θρησκευτικής εξουσίας**. Η κοινότητα ιδρύθηκε περίπου το 1896 από τρεις οικογένειες, τις Allen, Verity και Odell, οι οποίες προέρχονταν από την ουτοπική κοινότητα Glennis.

DISCONTENT

Αποτελούσε έναν από τους σημαντικότερους πυρήνες του αμερικανικού **ελευθεριακού κινήματος**, προσελκύοντας προσωπικότητες, όπως η δημοσιογράφος-αναρχική **Jay Fox**, ενώ το περιοδικό ***Discontent: Mother of Progress*** (1898-1902) που εξέδιδαν λειτουργούσε ως σημαντικό φόρουμ για εναλλακτικές κοινωνικές και πολιτικές ιδέες. Άλλες εφημερίδες που εξέδιδε ήταν το ***The Demonstrator*** (1902-1905), που ήταν διάδοχο έντυπο του Discontent και το ***The Agitator*** (1905-1910). Το έτος 1900 η κοινότητα είχε περίπου 91 κατοίκους. Μέχρι το 1906 είχε φτάσει περίπου τα 155 μέλη. Υπήρχαν συνεργατικά καταστήματα, σχολείο, εκδόσεις εφημερίδων, ενώ πραγματοποιούνταν εκδηλώσεις και διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες. Η αναρχική Emma Goldman συχνά επισκεπτόταν την κοινότητα και έδινε διαλέξεις. Η κοινότητα λειτούργησε ως χώρος πειραματισμού με ελεύθερες σχέσεις, φυσιολατρική ζωή, αντιμιλιταρισμό και αντικαπιταλιστικές πρακτικές. Όμως αντιμετώπισε πιέσεις τόσο από τοπικές αρχές όσο και από εσωτερικές συγκρούσεις γύρω από την ιδιοκτησία, τη σεξουαλική ελευθερία και τον βαθμό συλλογικότητας. Μετά τη δολοφονία του William McKinley το 1901 από έναν αναρχικό, η κοινότητα δέχθηκε ισχυρή πίεση από τον τύπο και την κοινή γνώμη. Υπήρξε έλεγχος για «ακατάλληλο υλικό» – το 1902 η εφημερίδα Discontent αντιμετώπισε κατηγορίες βάσει της Comstock Act (νόμος για «βρώμικο» ταχυδρομικό υλικό) και το ταχυδρομείο της κοινότητας μεταφέρθηκε. Διαμάχες εσωτερικές: π.χ. για το θέμα της γυμνής κολύμβησης και το κατά πόσον η κοινότητα θα δεχόταν «απόλυτη» ελευθερία ή πως θα αντιμετωπίζονταν οι κοινωνικές αντιδράσεις. Παρά τη σταδιακή της παρακμή μετά το 1909, η Home Colony παραμένει ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα αμερικανικής ελευθεριακής κοινοτικής κουλτούρας, με διαρκή επιρροή στη μεταγενέστερη αντιεξουσιαστική και κοινοτική παράδοση.

Special Collections and Archives, Rutgers University Libraries

Ferrer Modern School & Stelton Colony (New Jersey, 1915-1933). Η κοινότητα ουσιαστικά είναι εξέλιξη του αναρχικού - ελευθεριακού σχολείου Ferrer της Νέας Υόρκης, το οποίο ιδρύθηκε μετά την εκτέλεση του Ισπανού αναρχικού εκπαιδευτικού Francisco Ferrer. Μετά την εκτέλεσή του, ακολούθησε σε όλο τον κόσμο μια τάση για ίδρυση Μοντέρνων Σχολείων στη μνήμη του Φερέρ. Το 1910 ιδρύθηκε στη Νέα Υόρκη ο Σύνδεσμος Φρανσίσκο Φερέρ, από τους αναρχικούς Έμμα Γκόλντμαν, Αλεξάντερ Μπέρκμαν, Λέοναρντ Άμποτ και Χάρι Κέλι. Τον Ιανουάριο του 1911 άνοιξε ένα Μοντέρνο Σχολείο στην πλατεία St. Marks στο Γκρίνουιτς Βίλατζ. Το Μοντέρνο Σχολείο της Νέας Υόρκης, όπως και το αρχικό σχολείο του Ferrer στην Ισπανία, πέρα από την στενά εκπαιδευτική του λειτουργία, διέθετε εκδοτικό οίκο, κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων ενώ χρησίμευε και ως κοινοτικό κέντρο. Λόγω του γεγονότος ότι οι εγκαταστάσεις στο Γκρίνουιτς Βίλατζ ήταν περιορισμένες, το εγχείρημα σύντομα μεταφέρθηκε σε ένα νέο κτίριο στην οδό East 12th. Το σχολείο ξεκίνησε με εννέα μαθητές, μεταξύ των οποίων και ο γιος της Μάργκαρετ Σάνγκερ, Στιούαρτ. Ο Γουίλ Ντυράντ (1885-1981) έγινε διευθυντής στις αρχές του 1912.

Το σχολείο έγινε γρήγορα ένα σημαντικό κέντρο για τα ριζοσπαστικά κινήματα στη Νέα Υόρκη. Τα μαθήματα ενηλίκων ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή. Οι ρεαλιστές ιδρυτές του Ash Can School, Robert Henri και George Bellows, δίδαξαν εκεί, ενώ ο Man Ray ήταν ένας από τους πρώτους μαθητές του. **Συγγραφείς και ακτιβιστές, όπως η Margret Sanger, ο Jack London, ο Upton Sinclair και η Elizabeth Gurley Flynn έδιναν διαλέξεις.**

Το 1912, το σχολείο μεταφέρθηκε ξανά στην 107η Οδό στο Χάρλεμ. Το 1913, ο Γουίλ Ντυράντ αποχώρησε για να ασχοληθεί με άλλα ενδιαφέροντα και η Κόρα Μπένετ Στίβενσον ανέλαβε διευθύντρια. Τα εργατικά κινήματα ήταν πολύ δραστήρια στο Μανχάταν στις αρχές του 20ού αιώνα και, καθώς το εργατικό κίνημα μεγάλωνε και αναπτυσσόταν, οι ριζοσπαστικές ομάδες του γίνονταν πιο μαχητικές. Έτσι, το 1915, μια ομάδα ανδρών, που συνδέονταν χαλαρά με το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων στο Σύγχρονο Σχολείο, επιχείρησε να κατασκευάσει μια βόμβα που προοριζόταν για την έπαυλη του John D. Rockefeller στο Μανχάταν. Όταν η βόμβα εξερράγη πρόωρα, πυροδότησε μια σειρά από έρευνες και επιδρομές από την αστυνομία σε χώρους και σπίτια αναρχικών. Επίσης, κατά την πρώτη παγκόσμια ανθρωποσφαγή συνελήφθησαν αρκετοί αναρχικοί εκπαιδευτικοί και ακτιβιστές, επειδή το σχολείο θεωρήθηκε εστία αντιπολεμικής προπαγάνδας. Μέσα σ' αυτό το κλίμα της τρομοκρατίας από πλευράς Κράτους, αποφασίστηκε ότι αυτό το περιβάλλον δεν ήταν κατάλληλο για σχολείο. Έτσι, οι Χάρι Κέλι, Λέοναρντ Άμποτ και Τζόζεφ Κοέν ξεκίνησαν να κάνουν διευθετήσεις για να μεταφέρουν το σχολείο εκτός Νέας Υόρκης. Ίδρυσαν τον Σύνδεσμο Κοινότητας Φέρερ και βρήκαν 68 στρέμματα στην πόλη Πισκάταγουεϊ του Νιου Τζέρσεϊ, τα οποία περιλάμβαναν έναν αχυρώνα και μια αγροικία. Ήταν μια από τις σημαντικότερες ελευθεριακές κοινότητες στις Η.Π.Α, εμπνευσμένη από τις παιδαγωγικές αρχές του Ισπανού αναρχικού εκπαιδευτικού **Francisco Ferrer**, ο οποίος προωθούσε μια αντιεξουσιαστική, μη θρησκευτική και αντι-δογματική εκπαίδευση. Η κοινότητα στο Στέλτον δημιουργήθηκε από αναρχικούς μετανάστες και αμερικανούς ριζοσπάστες, ως περιβάλλον όπου η εκπαίδευση, η καθημερινή ζωή και η αυτοδιαχείριση συνδέονταν· τα παιδιά μάθαιναν χωρίς καταναγκασμούς, χωρίς βαθμούς ή ποινές, μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες, συνεργασία και επαφή με τη φύση. Το σχολείο αποτέλεσε κέντρο αναρχικών ιδεών και πολιτιστικής ζύμωσης, φιλοξενώντας καλλιτέχνες, διανοούμενους και εργάτες, ενώ η γύρω κοινότητα λειτουργούσε συνεταιριστικά, με έντονη έμφαση στην κοινοτική ζωή και την αυτονομία. Η κοινότητα Στέλτον ήταν μοναδική μεταξύ των αναρχικών κοινοτήτων εκείνης της εποχής, και μάλιστα σε όλο τον κόσμο, καθώς ήταν **η πρώτη και μοναδική φορά που ένα τέτοιο εγχείρημα ιδρύθηκε γύρω από ένα σχολείο.** Επιπλέον, το σχολείο διέθετε πιο ποικιλόμορφες ομάδες ανθρώπων από ό,τι συνήθως, φέρνοντας κοντά μετανάστες και ιθαγενείς, διανοούμενους και εργάτες σε ένα περιβάλλον. Η κοινότητα αποτέλεσε μήτρα για την δημιουργία και άλλων παρόμοιων κοινοτήτων και σχολείων, ενώ αρκετά από τα αρχικά της μέλη ίδρυσαν νέες κοινότητες.

Οι πρώτοι κάτοικοι έζησαν μια λιτή ζωή. Τα πρώτα σπίτια δεν είχαν ηλεκτρικό ρεύμα, θέρμανση ή υδραυλικά. Παρ' όλα αυτά, μέχρι το 1919 περίπου 100 οικογένειες κατείχαν γη στην κοινότητα, 20-30 από τις οποίες ζούσαν εκεί όλο το χρόνο. Οι πρωτόγονες συνθήκες, ωστόσο, οδήγησαν σε μια συχνή εναλλαγή των διευθυντών του σχολείου. Ενδεικτικό είναι το γεγονός, ότι στο σχολείο κατά την πρώτη του χρονιά εναλλάχθηκαν τέσσερις διευθυντές. Το σχολείο σύντομα απέκτησε 30-40 μαθητές που έμεναν στην κοινότητα με τις οικογένειές τους. Το αγρόκτημα μετατράπηκε σε κοιτώνα για να στεγάσει μαθητές. Υπήρχαν αρκετά εργαστήρια που οδήγησαν στη δημιουργία του περιοδικού «***Η Φωνή των Παιδιών***», ενός περιοδικού που έγραφαν, παρήγαγαν και τύπωναν τα παιδιά του Σύγχρονου Σχολείου Στέλτον. Η πρώτη παγκόσμια ανθρωποσφαγή έπαιξε σημαντικό αρνητικό ρόλο, καθώς η κοινότητα είχε έντονη αντιπολεμική και αναρχική ταυτότητα. Το FBI (τότε Bureau of Investigation) παρακολουθούσε το σχολείο και τους δασκάλους, ορισμένοι από τους οποίους κλήθηκαν σε ανάκριση για «αντιαμερικανισμό», λόγω του ότι δήλωναν αντιρρησίες συνείδησης, ενώ συνεργάτες τους εκτός κοινότητας συνελήφθησαν με βάση τον Espionage Act (1917).

---

[1] Κοινωνικοοικονομικό κίνημα που προωθεί την οργάνωση της παραγωγής, της κατανάλωσης και της εργασίας μέσα από συνεταιρισμούς, δηλαδή επιχειρήσεις που ανήκουν συλλογικά στα μέλη τους.

Την δεκαετία του ’20, οι μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινότητας και το νέο πολιτικό κλίμα στη χώρα άρχισαν να γίνονται αισθητά στο Στέλτον. Οι γονείς των παιδιών άρχισαν να πολώνονται. Οι διαφορετικές ιδεολογικές προσεγγίσεις γίνονται πλέον έντονες. Αναρχικοί, Σοσιαλιστές, Κομμουνιστές, Lovestoneites, Shackmanites και άλλες ομάδες-τάσεις που εκπροσωπούνται στο Στέλτον άρχισαν να διεκδικούν μια πιο πολιτικοποιημένη εκπαίδευση στο σχολείο. Επιπλέον, απαίτησαν να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε ακαδημαϊκά θέματα και λιγότερη στα εργαστήρια. Από το 1925 έως το 1928, το σχολείο πέρασε δύσκολες στιγμές. Οι εσωτερικές διαμάχες μεταξύ των διαφόρων ομάδων και η αδυναμία επίτευξης οποιουδήποτε συμβιβασμού άφησαν το στίγμα τους τόσο στην εκπαίδευση όσο και στις υποδομές του σχολείου. Το 1928, παλιά μέλη επέστρεψαν για να προσπαθήσουν να βοηθήσουν. Ενώ πολλά από τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί την περίοδο 1925-’28 είχαν διορθωθεί, το σχολείο αντιμετώπισε μια νέα πρόκληση μετά τη Μεγάλη Ύφεση του 1930. Η δεκαετία του 1930 ήταν πολύ δύσκολη για το σχολείο. Πολλές οικογένειες δεν μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά ούτε καν τα σχετικά μικρά δίδακτρα. Επιπλέον, εξαιτίας της ύφεσης, πολλοί κουράστηκαν και απογοητεύτηκαν και έτσι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα ιδανικά ενός αναρχικού τρόπου ζωής. Πολλά μέλη της κοινότητας είχαν απογοητευτεί μετά τις εσωτερικές διαμάχες της δεκαετίας του ’20. Οι εγγραφές μειώθηκαν καθ’ όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930. Μέχρι το 1938, μόνο 30 μαθητές είχαν απομείνει. Το σχολείο, το οποίο δεν είχε ποτέ οικονομικό απόθεμα, αντιμετώπιζε τώρα αυξανόμενες οικονομικές δυσκολίες. Για να τα βγάλουν πέρα, το Living House πουλήθηκε ως ιδιωτική κατοικία. Το 1940, το σχολείο υπέστη ένα ακόμη πλήγμα, όταν η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση κατασκεύασε ένα κέντρο στρατιωτικής εκπαίδευσης. Η παρουσία του στρατοπέδου, λίγα μόλις μέτρα μακριά, άλλαξε σημαντικά το περιβάλλον της κοινότητας. Ενώ οι στρατιώτες ήταν ως επί το πλείστον φιλικοί, αρκετά αρνητικά περιστατικά έκαναν τους κατοίκους να νιώθουν ανασφαλείς. Επιπλέον, καθώς τα μέλη της κοινότητας αποχωρούσαν, νέες οικογένειες που δεν είχαν καμία σχέση με το σχολείο ή την κοινότητα μετακόμισαν στην περιοχή. Ο τεράστιος αριθμός επιπλέον ανθρώπων άλλαξε αυτό που ήταν μέχρι τότε, μια μικρή και ήσυχη κοινότητα, και η ζωή γινόταν ολοένα και πιο αφόρητη.

Με το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, περισσότεροι κάτοικοι άρχισαν να μετακομίζουν στην περιοχή που προηγουμένως ανήκε στην κοινότητα, καθώς τα γύρω αγροκτήματα πουλήθηκαν σε κατασκευαστές. Η επί χρόνια καθηγήτρια Αγγλικών Άννα Σβαρτς ανέλαβε ως η τελευταία διευθύντρια του Σύγχρονου Σχολείου. Αλλά στις αρχές της δεκαετίας του 1950 είχαν απομείνει μόνο 14 μαθητές. Στη συντηρητική μεταπολεμική περίοδο υπήρχε μικρό ενδιαφέρον για εναλλακτικές μορφές εκπαίδευσης και πολύ λιγότερο ενδιαφέρον για εναλλακτικές κοινότητες. Η μείωση των εγγραφών, τα όλο και λιγότερα νέα μέλη στην κοινότητα και τα αυξανόμενα οικονομικά προβλήματα στη λειτουργία του σχολείου, σε μια περιοχή που δεν ήταν πλέον αγροτική και απομονωμένη, οδήγησαν στην αναπόφευκτη απόφαση το 1953 να κλείσει. Η Ferrer School επηρέασε βαθιά τα ριζοσπαστικά παιδαγωγικά κινήματα του 20ού αιώνα, αφήνοντας κληρονομιά στη σύγχρονη εναλλακτική εκπαίδευση, την ελευθεριακή παιδαγωγική και τα κοινοτικά σχολεία.

Mohegan Colony, 70, a Mine of Memories

Mohegan Colony (New York, 1923-1940s). Ήταν μια από τις σημαντικότερες μετα-Φερέρ ελευθεριακές κοινότητες στις ΗΠΑ, δημιουργημένη από αναρχικούς, σοσιαλιστές, διανοούμενους και καλλιτέχνες, πολλοί εκ των οποίων είχαν προηγουμένως συνδεθεί με τη Ferrer Modern School. Η κοινότητα οργανώθηκε ως ένα συνεταιριστικό εγχείρημα κατοικίας και παιδείας, όπου η καθημερινή ζωή, η εργασία και ο πολιτισμός συνδέονταν με αρχές **αυτοδιαχείρισης** και **αντιεξουσιαστικής παιδείας**. Στο Mohegan αναπτύχθηκαν καλλιτεχνικά εργαστήρια, θέατρο, μουσική, φυσιολατρικές δραστηριότητες και κύκλοι πολιτικής συζήτησης, προσελκύοντας γνωστές ριζοσπαστικές μορφές της εποχής. Κατά την πρώτη παγκόσμια ανθρωποσφαγή, αν και δεν υπήρξαν συλλήψεις μέσα στην κοινότητα, πολλά μέλη της που δραστηριοποιούνταν πολιτικά συνελήφθησαν στη Νέα Υόρκη για άρνηση στράτευσης.

Από το 1923-1949 λειτουργούσαν τρεις διαφορετικές θεατρικές ομάδες εντός την κοινότητας. Αν και δεν λειτουργούσε πλήρως με κοινοκτημοσύνη, ήταν ένα εναλλακτικό κοινωνικό περιβάλλον που προωθούσε την ισότητα, την κοσμική παιδεία και τη συνεργατική ζωή. Μετά τις συστηματικές διώξεις και κατασταλτικές επιθέσεις σε αναρχικούς σε όλες τις Η.Π.Α, οι κομμουνιστές, ακόμα και μέλη του κομουνιστικού κόμματος, άρχισαν να έχουν τον πρώτο λόγο στην κοινότητα. Η οικονομική αστάθεια της Μεγάλης Ύφεσης οδήγησε μεγάλο αριθμό μελών της κοινότητας να υποστηρίζουν ένα προοδευτικό σχολείο που θα λάμβανε, όμως, κρατική υποστήριξη, μια ιδέα που βέβαια ήταν αντίθετη με τις αναρχικές αντιλήψεις και τις διδασκαλίες του Φερέρ. Οι ιδεολογικές προστριβές μεταξύ των εναπομεινάντων αναρχικών-ελευθεριακών με τους κομμουνιστές, προκειμένου να αποτραπεί ο έλεγχος της κοινότητας από τους κομμουνιστές, ήταν μεγάλες. Από τη δεκαετία του 1940 και μετά, η κοινότητα άρχισε να φθίνει και το σχολείο έκλεισε, ενώ κάποιες δραστηριότητες συνέχιζαν να υπάρχουν. Το 1949, μέλη της Κου Κλουξ Κλαν επιτέθηκαν σε συναυλία εντός της κοινότητας. Με αφορμή αυτό το γεγονός, η κοινότητα άρχισε να αλλάζει οριστικά χαρακτήρα, όμως για δεκαετίες υπήρξε βασικός πυρήνας της αμερικανικής ελευθεριακής κουλτούρας και σημείο συνάντησης για όσους αναζητούσαν έναν πιο ελεύθερο, συλλογικό τρόπο ζωής.

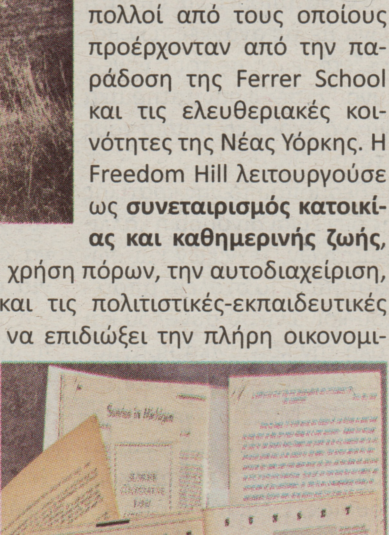

Freedom Hill Cooperative (Michigan, 1930s). Ήταν μια μικρής κλίμακας αλλά ιδιαίτερα σημαντική ελευθεριακή-συνεταιριστική κοινότητα που ιδρύθηκε από αναρχικούς και ριζοσπάστες διανοούμενους, πολλοί από τους οποίους προέρχονταν από την παράδοση της Ferrer School και τις ελευθεριακές κοινότητες της Νέας Υόρκης. Η Freedom Hill λειτουργούσε ως **συνεταιρισμός κατοικίας και καθημερινής ζωής**, με έμφαση στην κοινή χρήση πόρων, την αυτοδιαχείριση, την αλληλοβοήθεια και τις πολιτιστικές-εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Αντί να επιδιώξει την πλήρη οικονομική κοινοκτημοσύνη, επέλεξε ένα υβριδικό μοντέλο ατομικής κατοίκησης αλλά και συλλογικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, με κοινή ιδιοκτησία γης και έντονη συμμετοχή σε πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα, από αντιμιλιταρισμό έως κινήματα πολιτικών δικαιωμάτων. Παρά την περιορισμένη της κλίμακα, η Freedom Hill υπήρξε για δεκαετίες ένας **πυρήνας ελευθεριακής κουλτούρας**, φιλοξενώντας καλλιτέχνες, παιδαγωγούς και ακτιβιστές, ενώ λειτούργησε και ως γέφυρα ανάμεσα στις παλαιότερες αναρχικές κοινότητες των αρχών του 20ού αιώνα και τα μεταπολεμικά κοινοτικά πειράματα της δεκαετίας του 1960. Πολλά μέλη της ήταν αντιρρησίες συνείδησης ή υποστηρικτές τους. Κατά την πρώτη παγκόσμια ανθρωποσφαγή, ορισμένοι άνδρες της κοινότητας αρνήθηκαν την στράτευση και αντιμετώπισαν διώξεις ή οικονομικές ποινές.

Οι ελεύθερες κοινότητες ως σημεία ρήξης με την εξουσία

Η διαδρομή των ουτοπικών και αναρχικών κοινοτήτων στις Η.Π.Α ήταν γεμάτη ρήξεις μέσα στο ολοένα και βίαια αναπτυσσόμενο κράτος. Ήταν στιγμές όπου εκατοντάδες, μερικές φορές χιλιάδες άνθρωποι **αρνήθηκαν την μισθωτή σκλαβιά, την ζωή σ’ ένα προκαθορισμένο αστικό περιβάλλον, ήταν ενάντια στο κράτος και προσπάθησαν να ζήσουν αλλιώς.** Η διαδρομή δεν ήταν εύκολη και είχε να αντιμετωπίσει πολλές προκλήσεις, όπως όλες οι διαδρομές προς την ελευθερία. Οι κοινότητες αυτές αναγκάστηκαν να αναμετρηθούν με το ίδιο το υπόστρωμα πάνω στο οποίο αναπτύχθηκαν, έναν χώρο **ιστορικά σημαδεμένο από την αποικιοκρατία, την μισθωτή σκλαβιά και την καταστολή κάθε ριζοσπαστικής απόκλισης,** πέρα από τις προκλήσεις που είχαν να κάνουν με εσωτερικές αντιθέσεις και την επίτευξη λύσεων σε πρακτικά ζητήματα, πέρα από το γεγονός ότι η δουλειά για την απαλλαγή του ατόμου από το στίγμα της εξουσίας πρέπει να είναι συνεχής γιατί αναπόφευκτα μπορεί να μολύνει τις σχέσεις μας. Από την άλλη, το Κράτος, από τη στιγμή που η γη για τη δημιουργία κοινοτήτων αποκτιόταν με οικονομικές διαδικασίες και αρχικά φαινόταν να δίνει χώρο για την ανάπτυξή τους, όταν αυτές απέκλιναν επικίνδυνα **τις κατέστελε άμεσα ή έμμεσα,** είτε μέσω της στρατιωτικοποίησης, είτε μέσω της νομοθεσίας, είτε μέσω της πιο άμεσης αστυνομικής επέμβασης.

Ωστόσο, η σημασία αυτών των εγχειρημάτων δεν βρίσκεται στην «επιτυχία» τους με την στενή έννοια του όρου που θέτει η εξουσία, αλλά στη σταθερή τους άρνηση να υποταχθούν σ’ αυτήν. Κάθε κοινότητα, από τη ***Modern Times*** έως τη ***Home Colony*** και το ***Stelton***, απέδειξε ότι η καθημερινή ζωή μπορεί να δομηθεί ανεξούσια, χωρίς ιεραρχίες, χωρίς καταναγκασμό, χωρίς ανταγωνισμό. Απέδειξαν ότι η ελευθερία δεν υπάρχει απλά σε ένα ατομικό θεωρητικό πλαίσιο, αλλά μπορεί να γίνει εμπειρία που κατακτιέται συλλογικά και αυτό είναι ακριβώς το σημείο όπου βρίσκει την αντίδραση των εξουσιών. Αν κάτι μένει από αυτές τις ιστορικές απόπειρες, δεν είναι η νοσταλγία για έναν «χαμένο» κοινοτισμό, αλλά η υπενθύμιση πως η τάση του ανθρώπου να ζήσει χωρίς εξουσία, η αλληλοβοήθεια και η συλλογική ζωή δεν είναι ιστορικές εξαιρέσεις αλλά δυνατότητες που επανέρχονται ξανά και ξανά, κάθε φορά που **άνθρωποι αρνούνται να αποδεχθούν την εξουσία ως κανονικότητα και δεδομένη.** Ειδικότερα σήμερα, μια εποχή αυξημένης επιτήρησης, με υψηλές τάσεις κοινωνικής απομόνωσης, με το περιβάλλον να καταστρέφεται συστηματικά από την εξουσία ως πεδίο κέρδους, η παρακαταθήκη τους δεν είναι απλώς ιστορική αλλά **επίκαιρη**. Μας δείχνει ότι ακόμη και μέσα στην καρδιά της εξουσίας, του κράτους και των κυριαρχικών σχεδιασμών, μπορούν να αναπτυχθούν ρήγματα όπου μπορεί να ανθίσει η ελευθερία. Η αναρχική αναζήτηση για μια ζωή χωρίς εξουσία δεν αποτελεί ουτοπία, αλλά διαρκές, χειροπιαστό ενδεχόμενο που ανθίζει κάθε φορά που οι άνθρωποι τολμούν να ζήσουν χωρίς εξουσία.

Ελευθερόκοκκος

Εθνικό Απολυτήριο και η καταστολή των μαθητών

Αναγκαίες οι καταλήψεις και η μαθητική εξέγερση

Μια νέα εκπαιδευτική μεταρρύθμιση ετοιμάζεται. Και αυτή με την σειρά της ευαγγελίζεται πάνω κάτω ό,τι και οι άλλες, δηλαδή ένα καλύτερο σχολείο χωρίς πολλά φροντιστήρια και ενίσχυση του ως εκπαιδευτικού χώρου. Ψέματα και γενικότητες δηλαδή. Σύμφωνα με ό,τι έχει διαρρεύσει ως τώρα, μιας και ο «εθνικός διάλογος» που είχε προγραμματιστεί για τον Νοέμβρη του 2025 αναβλήθηκε «γενικά» για μετά τις χριστουγεννιάτικες γιορτές, η νέα εκπαιδευτική μεταρρύθμιση θα επικεντρωθεί στο λεγόμενο **«εθνικό απολυτήριο».** Αυτό προβλέπει την αντικατάσταση των κλασικών πανελλαδικών εξετάσεων με εξετάσεις που θα διατρέχουν όλη τη διάρκεια του Λυκείου και η τελική βαθμολογία θα βασίζεται στη συνολική επίδοση και των τριών τάξεων του Λυκείου, όχι μόνο στις εξετάσεις της Γ΄ Λυκείου. Πιο συγκεκριμένα, η Α΄ Λυκείου θα δίνει 3 μαθήματα από τράπεζα θεμάτων, η Β΄ Λυκείου 3-4 μαθήματα από τράπεζα θεμάτων και η Γ΄ Λυκείου το ίδιο. Ο βαθμός τους θα μετράει για την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ και στο εθνικό απολυτήριο ποσοστιαία ανάλογα με την τάξη, δηλαδή 20% από την Α΄ Λυκείου, 30% από τη Β΄ και 50% από τη Γ΄. Όλα τα παραπάνω στηρίζονται σε δημοσιεύματα και διαρροές, καθώς ακόμα τίποτα δεν έχει επίσημα εξαγγελθεί· φαίνεται πως το υπουργείο Παιδείας μετράει τις αντιδράσεις και σίγουρα η κυβέρνηση δεν θα ήθελε άλλο ένα ενεργό μέτωπο που θα πρέπει να αντιμετωπίσει, με μαθητικές καταλήψεις και πορείες. Για το λόγο αυτό, θεωρούμε πως η έναρξη του λεγόμενου «εθνικού διαλόγου» θα αργήσει λίγο ακόμα και η ψήφιση του τελικού νομοσχεδίου θα γίνει όταν θ' αρχίζει να καλοκαιριάζει και τα σχολεία θα ετοιμάζονται ή θα έχουν τελειώσει τις εξετάσεις, μειώνοντας έτσι στο ελάχιστο τις όποιες αντιδράσεις εντός των σχολείων και περνώντας το νομοσχέδιο όσο το δυνατόν «αναίμακτα».

ΠΡΟΣΟΧΗ!
24 ΧΡΟΝΙΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
Ελεύθερη, οπλισμένη και επικίνδυνη...
ΚΑΤΑΖΗΤΕΙΤΑΙ
κάθε 1η του μήνα
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Αποτελεί πάντως σημείο οξύμωρο, που όμως εντάσσεται στην «κατά φύση» εξαπάτηση της κοινής λογικής από την εξουσία, το ερώτημα: Πώς γίνεται, ενώ αυξάνονται ουσιαστικά οι πανελλαδικές εξετάσεις, το υπουργείο να μιλά για κατάργηση των πανελλαδικών και πως αυτή η αύξηση των πανελλαδικών εξετάσεων, θα φέρει μείωση στις πλέον πάγιες και κοινωνικά «φυσικοποιημένες» οικογενειακές δαπάνες σε φροντιστήρια; Εδώ, η λογική πραγματικά σηκώνει τα χέρια ψηλά! Αν ισχύσουν τα παραπάνω, οι ανάγκες για φροντιστηριακά μαθήματα όχι μόνο δεν θα μειωθούν αλλά θα αυξηθούν. Είναι σχεδόν δεδομένο, πως με την συγχώνευση τμημάτων, με 25 μαθητές ανά τμήμα, τις πάγιες ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό και την έλλειψη υποδομών δεν θα μπορεί να «βγει η ύλη» σύμφωνα με τις ανάγκες των πανελλαδικών εξετάσεων, με τους γονείς να καταφεύγουν σε φροντιστηριακά μαθήματα για να έχουν τα παιδιά τους μια κάποια τύχη.

Στόχος της θεσμοποιημένης κρατικής εκπαίδευσης δεν είναι σίγουρα η καλλιέργεια πνευματικών, τεχνικών και σωματικών δεξιοτήτων. Το σχολείο αποτελεί τμήμα του κοινωνικού συνόλου και απορροφά όλη την κοινωνική πραγματικότητα που βιώνουν γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί. Μαζί με όλα τα παραπάνω, χρησιμοποιείται και πολιτικά από τα διάφορα κόμματα και αποκόμματα της εξουσίας. Ειδικότερα στις μέρες που διανύουμε, με τα χρήματα να δίδονται σε πολεμικούς εξοπλισμούς και την τρελή πορεία παρέα με έναν μόνιμο φόβο πολέμου, το σχολείο υποχρηματοδοτείται. Με τους εξοντωτικούς ρυθμούς της καθημερινότητας, το κοινωνικό άγχος και τον μόνιμο οικονομικό στραγγαλισμό των οικογενειών, το σχολείο αποτελεί πρωτίστως ένα σημείο παρκαρίσματος των παιδιών, ώστε οι γονείς να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν απέναντι στα παραπάνω. Το εκπαιδευτικό προσωπικό, όταν δεν έχει ιδρυματοποιηθεί από το σχολικό περιβάλλον –όταν κάπως έχει καταφέρει να μην «μεταφέρει» εντός της σχολικής κοινότητας την κοινωνική πίεση που βιώνει από την εξουσία– και όταν και ατομικά έχει αναγνωρίσει τον αγώνα που πρέπει να κάνει καθημερινά απέναντι στην χυδαιότητα για να παραμείνει σε ελεύθερα «μονοπάτια», αγωνίζεται να εμφυσήσει με δημιουργικότητα το εκπαιδευτικό του αντικείμενο. Οι μαθητές, βιώνοντας τις πιέσεις των μεγάλων και αντιλαμβανόμενοι στο πετσί τους και στον ψυχισμό τους τα αποτελέσματα, δημιουργούν τρόπους και τόπους διαφυγής προσπαθώντας, έτσι, να αντισταθούν στην λανθάνουσα αγριότητα που τους κατακλύζει.

Από τη στιγμή της γέννησης ενός παιδιού ξεκινάει ένας συνεχής αγώνας για το μεγάλωμά του. Πολλοί γονείς ψάχνουν για το εάν δικαιούνται κάποιο επίδομα ή αν μπορούν να αφήσουν το παιδί σε κάποιον συγγενή ή κάπου άλλου για να δουλέψουν. Το ζητούμενο για το κράτος είναι να διαιωνίζει και να εξελίσσει το σύστημα εκμετάλλευσης. Κι ας λένε οι διάφοροι δημοσιολογούντες ότι το κράτος κόπτεται για το δημογραφικό, κι ας συνεχίζουν να κάνουν τόσα και τόσα άθλια συνέδρια για την εξάλειψη της υπογεννητικότητας, για το «καλό του έθνους» όπως λένε. Το πραγματικό τους θέμα είναι να εφοδιαστεί το σύστημα εκμετάλλευσης με νέους σκλάβους, χωρίς καμία μέριμνα για το περιβάλλον που θα μεγαλώσουν, αν υπάρχει χρόνος ή όχι για να ζήσουν οι γονείς τα παιδιά τους με δημιουργικότητα. Αντ' αυτού υπάρχει ένα ολόκληρο κρατικό σύστημα διαπαιδαγώγησης που θα περνάει αρκετό χρόνο μαζί τους. Ένα σύστημα που από τους πρώτους μήνες της ζωής τους θα τα «συντροφεύει» σε δομές, σε υπηρεσίες, σε δραστηριότητες, σε σχολεία και φροντιστήρια και ας λένε και ας νομίζουν οι γονείς πως τα παιδιά είναι δικά τους, ακριβώς το ίδιο ψέμα δηλαδή που επικρατεί για την ζωή των ίδιων των γονιών, ότι τελικά η ζωή τούς ανήκει!

Τα χρόνια περνούν και η ζωή χάνεται μέσα από τα χέρια μας, στο τρέξιμο για τα προς το ζην και για την επιβίωση που στρεβλά μας πλασάρουν για ζωή. Όσο υπάρχει κράτος και μισθωτή σκλαβιά τόσο όλα θα είναι στρεβλά και ανάποδα. Αν θέλουμε να διατηρήσουμε την ανθρωπινότητά μας, την ελεύθερη φύση μας και να χαιρόμαστε με ό,τι έχει αξία, τότε ο αγώνας ενάντια στις στρεβλώσεις που δημιουργεί το κράτος, ενάντια στην μισθωτή σκλαβιά, στο σύστημα των τεχνηέντως δημιουργημένων «αναγκών» και των αναγκών μας, πρέπει να είναι συνεχής και ανελέητος, σε κάθε ανάσα.

«Σε αυτό, λοιπόν, το σύστημα είτε θα υπάρχουν τράπεζες θεμάτων από την Α΄ Λυκείου κάνοντας το σχολείο επί πλέον ένα απέραντο εξεταστικό κέντρο, είτε οι βαθμοί από την Α΄ Λυκείου θα παίζουν ρόλο για το εάν θα περάσει κάποιος μαθητής ή μαθήτρια στο Πανεπιστήμιο, είτε η βάση θα είναι το 10 για την εισαγωγή σε Πανεπιστήμια, η ουσία παραμένει ίδια, το σχολείο δεν θα μορφώνει ούτε θα παράγει Παιδεία αλλά μόνο θα είναι μια μικρογραφία της κοινωνίας που υφίσταται. Μιας κοινωνίας με ανισότητες, όπου κυριαρχεί ο ανταγωνισμός και το χρήμα. Μιας κοινωνίας μπουκωμένης από εξουσία και κοινωνικό κανιβαλισμό. Μιας κοινωνίας ημιμάθειας, χωρίς να γνωρίζει άλλη αξία εκτός από αυτή του χρήματος»[1].

Σε όλα αυτά οι μαθητές, σε αλληλεγγύη με γονείς και εκπαιδευτικούς, οφείλουν να εξεγερθούν. Μήπως και σωθεί ένα κομμάτι ανθρωπινότητάς μας μέσα στον «νέο» κόσμο της εξουσίας, που είναι ήδη εδώ.

Αλούπης

---

1. Συγκρούσεις μαθητών με ΜΑΤ στο μαθητικό συλλαλητήριο στην Αθήνα, 04/11/2019: https://anarchypress.wordpress.com/2019/11/04/.